

OEPA

Drepturile și îndatoririle avocaților în raporturile cu clienții, profesia, parchetele, instanțele și alte autorități ale statului. Identitatea digitală a avocatului în sistemul U.N.B.R. (baza de date IFEP).

Art. 28 din Legea 51/1995

(1) Avocatul înscris în tabloul baroului are dreptul să asiste și să reprezinte orice persoană fizică sau juridică, în temeiul unui contract încheiat în formă scrisă, care dobândește dată certă prin înregistrarea în registrul oficial de evidență.

(2) Avocatul, precum și clientul au dreptul să renunțe la contractul de asistență juridică sau să îl modifice de comun acord, în condițiile prevăzute de statutul profesiei. Renunțarea unilaterală a clientului nu constituie cauză de exonerare pentru plata onorariului convenit, pentru serviciile avocațiale prestate, precum și pentru acoperirea cheltuielilor efectuate de avocat în interesul procesual al clientului.

Corelații legislative: art. 3, 12, 13, 15, 17, 28 din Legea nr. 51/1995, art. 3, 6, 8, 29, 44, 45, 47, 89-91, 93, 121, 122, 124, 133-137, 139, 140 din Statut

Art. 28 din Legea nr. 51/1995 reglementează ceea ce poate fi numit drept "izvorul" relației încheiate între avocat și clientul său, respectiv contractul de asistență juridică, consacrand, într-o manieră generală, drepturile și obligații relative la încheierea acestuia, precum și la încetarea sa.

Înscrierea pe tabloul avocaților

În vederea prestării de servicii profesionale de specialitate, are dreptul de a încheia un contract de asistență juridică numai avocatul înscris pe tabloul anual al avocaților cu drept de exercitare a profesiei.

Pentru a fi membru al unui barou din România, orice persoană trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții imperative: are exercițiul drepturilor civile și politice, este licențiat al unei facultăți de drept cu durată stabilită de lege, nu se găsește în vreunul dintre cazurile de nedemnitate prevăzute de Legea 51/1995, este apt, din punct de vedere medical, pentru exercitarea profesiei (art. 12 din Legea nr. 51/1995).

Primirea în profesie se realizează numai în baza unui examen organizat de U.N.B.R., cel puțin anual și la nivel național, potrivit Legii nr. 51/1995 și Statutului profesiei de avocat (art. 17 din Legea nr. 51/1995).

Înscrierea în tablou a avocaților definitivi și stagiați se face numai după depunerea jurământului prevăzut de Legea nr. 51/1995. Jurământul se depune într-un cadru solemn, în fața consiliului baroului, de către avocații nou-înscriși în barou [art. 47 alin. (1) din Statut].

Inscrierea în tabloul avocaților după primirea în profesie este condiționată de depunerea declarației prevăzute la art. 5 alin. (1) din O.U.G. nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 293/2008. Depunerea unei declarații false atrage consecințele prevăzute de lege [art. 47 alin. (2) din Statut].

Contractul de asistență juridică

Contractul de asistență juridică reprezintă acordul de voință încheiat între o formă de exercitare a profesiei de avocat, pe de-o parte, și o persoană fizică sau juridică, numită client, pe de altă parte, prin care cea dintâi se obligă la o anumită prestație profesională în favoarea celei din urmă, care are obligația de a plăti o sumă de bani, denumită onorariu.

Contractul de asistență juridică este similar contractului de mandat, reunind în conținutul său elemente ale acestuia din urmă, precum și elemente specifice unui contract de prestări de servicii. În baza acestui contract, se naște dreptul avocatului de a reprezenta sau asista clientul, atât în relațiile cu instituțiile statului, cât și în relațiile cu terții.

Contractul de asistență juridică este un contract sinalagmatic (dând naștere la obligații reciproce și interdependente ale părților), consensual (fiind încheiat prin acordul de voință a semnatărilor săi), cu titlu oneros (clientul plătește un onorariu în schimbul prestației profesionale a avocatului), având un puternic caracter intuitu personae, încheiat în formă scrisă cerută ad probationem.

Condițiile încheierii contractului de asistență juridică

Contractul de asistență juridică este încheiat în formă scrisă, cerută ad probationem. Acesta trebuie să îndeplinească toate condițiile cerute de lege pentru încheierea valabilă a unei convenții și dobândește dată certă prin înregistrarea sa în registrul oficial de evidență al avocatului, indiferent de modalitatea în care a fost încheiat.

Contractul de asistență juridică poate fi încheiat și prin orice mijloc de comunicare la distanță. În acest caz, data încheierii contractului este data la care a intervenit acordul de voință între avocat și client. Se prezumă că avocatul a luat cunoștință de încheierea contractului la una dintre următoarele date: data la care contractul a sosit prin fax sau e-mail (semnătură electronică) la sediul profesional al avocatului; dacă transmisiunea prin fax are loc după ora 19,00, se prezumă că avocatul a luat cunoștință în ziua lucrătoare următoare zilei transmisiunii; data primirii contractului semnat prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

Contractul de asistență juridică poate lua forma unei scrisori de angajament care să indice raporturile juridice dintre avocat și destinatarul scrisorii, inclusiv serviciile avocațiale și onorariul, semnată de avocat și transmisă clientului. În cazul în care clientul semnează scrisoarea sub orice mențiune expresă de accept a conținutului scrisorii, aceasta dobândește valoarea unui contract de asistență juridică.

Contractul de asistență juridică se consideră a fi fost încheiat în mod tacit dacă clientul a achitat onorariul menționat în cuprinsul acestuia, achitarea acestui onorariu semnificând acceptarea contractului de către client, caz în care data încheierii contractului este considerată a fi data menționată în cuprinsul contractului.

Contractul de asistență juridică poate fi încheiat, în mod excepțional, și în formă verbală, însă numai în situația în care părțile se află în imposibilitatea efectivă a încheierii acestuia în formă scrisă. În acest caz, contractul în formă scrisă va fi redactat în cel mai scurt timp posibil.

În cazul în care avocatul și clientul convin, o terță persoană poate fi beneficiarul serviciilor avocațiale stabilite prin contract, dacă terțul acceptă, chiar și tacit, încheierea contractului în astfel de condiții.

Cu excepția cazului în care se încheie prin mijloace de comunicare la distanță, contractul de asistență juridică se încheie în atâtea exemplare câte părți sunt. Orice exemplar care poartă în original semnăturile părților va fi considerat exemplar original (art. 121 din Statut).

Contractul de asistență juridică va fi tipărit în formulare tipizate și înseriate ce vor conține sigla U.N.B.R., cea a baroului emitent, denumirea „Uniunea Națională a Barourilor din România” și cea a

baroului emitent. Seria va avea o componentă literală comună fiecărui barou și o componentă cifrică formată din 6 cifre, urmată de menționarea anului emiterii formularelor. Înserierea este rezervată de către barou fiecărei forme de exercitare a profesiei [art. 122 alin. (4) din Statut].

Cu acordul prealabil al baroului de la sediul lor profesional principal și cu respectarea formularelor tipizate, formele de exercitare a profesiei pot emite și utiliza, pe cheltuiala lor și prin mijloace proprii, formularele menționate anterior, în mod individual, personalizate cu elementele de identificare ale formei de exercitare a profesiei.

În acest caz, formele de exercitare a profesiei vor solicita baroului acordarea de serii unice pentru formularele pe care le vor emite în sistem propriu și personalizat. Aceste serii vor fi înscrise în mod obligatoriu în contractele de asistență juridică emise de formele de exercitare a profesiei [art. 122 alin. (5) din Statut].

Pentru uzul în raporturile cu clienții străini, formularele personalizate emise de către forma de exercitare a profesiei, vor putea fi redactate într-o limbă de circulație internațională, cu condiția asigurării corespondenței depline a traducerii cu modelul cuprins la anexa nr. I a Statutului profesiei de avocat.

Răspunderea pentru acuratețea traducerii revine formei de exercitare a profesiei care utilizează formularele emise în sistem personalizat [art. 122 alin. (6) din Statut].

Obiectul contractului de asistență juridică

Obiectul contractului de asistență juridică poate fi format din una sau mai multe dintre activitățile pe care avocatul le poate desfășura, în raport de art. 3 din Legea 51/1995, respectiv:

a) Consultații și cereri cu caracter juridic;

Consultațiile juridice pot fi acordate în scris sau verbal în domenii de interes pentru client, precum: redactarea și/sau furnizarea către client, prin orice mijloace, după caz, a opiniilor juridice și informațiilor cu privire la problematica solicitată a fi analizată; elaborarea de opinii legale; elaborarea proiectelor de acte juridice (contracte, convenții, statute etc.) și asistarea clientului la negocierile referitoare la acestea; elaborarea proiectelor de acte normative; participarea în calitate de consultant la activitatea organelor deliberative ale unei persoane juridice, în condițiile legii; orice alte consultații în domeniul juridic (art. 89 din Statut).

De asemenea, avocatul poate întocmi și formula în numele și/sau în interesul clientului cereri, notificări, memorii sau petiții către autorități, instituții și alte persoane, în scopul ocrotirii și apărării drepturilor și intereselor legitime ale acestuia (art. 90 din Statut).

b) Asistență și reprezentare juridică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, a organelor administrației publice și a instituțiilor, precum și a altor persoane juridice, în condițiile legii;

Asistarea și reprezentarea clientului cuprinde toate actele, mijloacele și operațiunile permise de lege și necesare ocrotirii și apărării intereselor clientului (art. 91 din Statut).

Redactarea de acte juridice, atestarea identității părților, a conținutului și a datei actelor prezentate spre autentificare;

În conformitate cu art. 92 din Statut, un act juridic semnat în fața avocatului, care poartă o încheiere, o rezoluție, o ștampilă sau un alt mijloc verificabil de atestare a identității părților, a conținutului și a datei actului, în baza consimțământului exprimat de părți, poate fi prezentat notarului spre autentificare.

- d) Asistarea și reprezentarea persoanelor fizice sau juridice interesate în fața altor autorități publice cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor încheiate;**
- e) Apărarea și reprezentarea cu mijloace juridice specifice a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice în raporturile acestora cu autoritățile publice, cu instituțiile și cu orice persoană română sau străină;**
- f) Activități de mediere;**
- g) Activități fiduciare desfășurate în condițiile Codului civil;**

Activitățile fiduciare exercitate de avocat pot consta în: primirea în depozit, în numele și pe seama clientului, de fonduri financiare și bunuri, rezultate din valorificarea de titluri executorii după finalizarea unui litigiu, a unei medieri, a procedurii succesoriale sau a lichidării unui patrimoniu; plasarea și valorificarea, în numele și pe seama clientului, a fondurilor financiare și a bunurilor încredințate; administrarea, în numele și pe seama clientului, a fondurilor sau a valorilor în care acestea au fost plasate.

Stabilirea temporară a sediului pentru societăți la sediul profesional al avocatului și înregistrarea acestora, în numele și pe seama clientului, a părților de interes, a părților sociale sau a acțiunilor societăților astfel înregistrate (art. 93 din Statut).

În ceea ce privește ultimele două activități, este obligatorie încheierea unui nou contract de asistență juridică.

Conținutul contractului de asistență juridică

Contractul de asistență juridică trebuie să cuprindă în mod obligatoriu următoarele elemente: datele de identificare ale formei de exercitare a profesiei, denumirea, sediul profesional și reprezentantul acesteia; datele de identificare ale clientului: se indică persoana reprezentantului legal, precum și mandatarul clientului, dacă este cazul; obiectul contractului, care poate fi limitat la una sau mai multe dintre activitățile prevăzute de art. 3 din Legea nr. 51/1995 ori poate avea caracter general, dând dreptul avocatului la acte de administrare și conservare a patrimoniului clientului; onorariul; atestarea identității clientului sau a reprezentantului acestuia; semnăturile părților.

Lipsa oricărui element dintre cele enumerate anterior este de natură să atragă nevalabilitatea contractului astfel încheiat (art. 122 din Statut).

De asemenea, Statutul profesiei de avocat prevede că, în mod obligatoriu, contractul de asistență juridică trebuie să conțină și clauze referitoare la modul de soluționare a litigiilor între avocat și client, însă nici în Legea nr. 51/1995 și nici în Statut nu există o sancțiune legală în cazul neinserării în contract a unei clauze de acest tip.

Părțile pot, totuși, modifica contractul de asistență juridică, cu respectarea dispozițiilor legale cuprinse în Statut și, după caz, a condițiilor prevăzute în contract în conformitate cu art. 126 din Statutul profesiei de avocat, contractul de asistență juridică prevede, în mod expres, întinderea puterilor pe care clientul le conferă avocatului. În baza acestuia, avocatul se legitimează față de terți prin împuternicirea avocațială întocmită conform anexei nr. II a Statutului.

Efectele contractului de asistență juridică

Efectele contractului de asistență juridică sunt reprezentate de toate drepturile și obligațiile ce decurg din încheierea acestuia de către părți. Fiind un contract sinalagmatic, drepturile și obligațiile sunt reciproce și interdependente, astfel că obligației existente în sarcina avocatului îi corespunde o obligație corelativă a clientului.

Obligații ce se ivesc în sarcina avocatului

În ceea ce privește avocatul, se impune să precizăm că, în ceea mai mare măsură, acesta are obligații de diligență, nu de rezultat, în special, când vorbim despre activitatea de asistență și reprezentare juridică în fața instanțelor judecătorești, a parchetelor, sau a oricăror instituții.

Astfel, acesta este ținut să depună toată stăruința pentru atingerea unui anumit rezultat, fără a fi, însă, obligat să obțină rezultatul dorit de către clienț. În cadrul celei mai frecvente forme de practică avocațială, constând în desfășurarea de activități de asistență și/sau reprezentare juridică, avocatul are obligația de a se folosi de toate pârghiile legale necesare în vederea susținerii cauzei clientului său, de a respecta termenele și condițiile procedurale, și de a-i înfățișa clientului toate posibilitățile pe care le are.

Acestuia nu îi incumbă însă obligația de a câștiga sau nu o cauză, rezultatul dorit de client neconstituind prin el însuși o obligație a avocatului.

Astfel, în cazul în care se angajează să asiste și/sau să reprezinte un client într-o procedură legală, avocatul își asumă obligații de diligență.

Avocatul trebuie să asiste și să reprezinte clientul cu competență profesională, prin folosirea cunoștințelor juridice adecvate, a abilităților practice specifice și prin pregătirea rezonabil necesară pentru asistarea sau reprezentarea concretă a clientului.

Avocatul este obligat să se abțină de a-și angaja serviciile ori de câte ori nu poate acorda o asistență și o reprezentare competente.

Asistarea și reprezentarea clientului impun avocatului diligență profesională adecvată, pregătirea temeinică a cauzelor, dosarelor și proiectelor, cu promptitudine, potrivit naturii cazului, experienței și crezului său profesional.

În situații și împrejurări care prezintă caracter de urgență pentru salvagardarea și/sau protejarea drepturilor și intereselor clientului, avocatul poate asista și angaja clientul chiar și în măsura în care în acel moment nu deține o competență profesională adecvată cu natura cauzei, dacă prin întârziere s-ar aduce atingere drepturilor și intereselor clientului. În astfel de situații avocatul se va limita doar la ceea ce în mod rezonabil este necesar potrivit cu circumstanțele și cu prevederile legale.

Competența profesională adecvată presupune analiza și cercetarea atentă a împrejurărilor de fapt, a aspectelor legale ale problemelor juridice incidente în situația de fapt, pregătirea corespunzătoare și adaptarea permanentă a strategiei, tacticilor, tehnicilor și metodelor specifice în raport cu evoluția cauzei, a dosarului sau a lucrării în care avocatul este angajat (art. 133 din Statut).

Avocatul își va reprezenta clientul cu diligența unui bun profesionist, în limitele legii.

El se va abține ca intenționat: să ignore obiectivele și scopurile reprezentării stabilite de către client, astfel încât să eșueze în atingerea lor prin mijloace rezonabile, permise de lege și de statutul profesiei; să prejudicieze un client pe durata relațiilor profesionale.

Avocatul va acționa cu promptitudine în reprezentarea clientului, potrivit cu natura cauzei. Avocatul nu este obligat să acționeze exclusiv în vederea obținerii de avantaje pentru clientul său în confruntarea cu adversarii. Strategiile și tacticile stabilite de avocat trebuie să conducă activitatea acestuia pe principiul folosirii demersurilor profesionale în favoarea clientului.

Avocatul este obligat să respecte secretul profesional în privința strategiilor, tacticilor și acțiunilor preconizate și desfășurate pentru client.

Avocatul va ține permanent sub control gradul său de ocupare profesională și extraprofesională, astfel încât să poată trata adecvat fiecare cauză, potrivit cu natura împrejurărilor și specificul cauzei. Acesta are obligația de a refuza un client ori de câte ori este conștient că nu îi poate oferi acestuia, cu promptitudine, serviciul profesional solicitat (neglijarea cauzelor clientului, absența nejustificată în mod

repetat, fără asigurarea unei substituiri legale și competente, cu acordul prealabil al clientului, constituie abatere disciplinară).

Avocatul va trata cu respect și curtoazie orice persoană implicată în procedurile legale în care asistă sau reprezintă clientul și se va abține de la metode șicanatoare și prejudiciabile pentru terțe părți, dacă acestea sunt evident indiferente și irelevante în raport cu interesele clientului reprezentat (art. 134 din Statut).

În activitatea de consiliere avocatul va acționa cu tact și răbdare pentru a înfățișa și a explica clientului toate aspectele cazului în care îl asistă și/ sau îl reprezintă. Avocatul va căuta să folosească cel mai potrivit limbaj în raport cu starea și experiența clientului, pentru ca acesta să aibă o reprezentare corectă și completă asupra situației sale juridice.

Avocatul se va consulta adecvat cu clientul pentru a stabili scopul, modalitățile și finalitatea consilierii, precum și soluțiile tehnice pe care le va urma pentru a realiza, când este cazul, asistența și reprezentarea acestuia.

Avocatul va respecta opțiunile clientului în ceea ce privește scopul și finalitatea asistenței și reprezentării, fără a abdica de la independența sa și de la crezul său profesional.

Avocatul se va consulta permanent cu clientul în legătură cu strategia și mijloacele tehnice și tactice adoptate pentru atingerea scopurilor pentru care a fost angajat. Avocatul nu este obligat să urmeze acele tehnici și proceduri legale indicate arbitrar de client și păstrează responsabilitatea pentru acestea, în măsura în care clientul a fost rezonabil informat asupra costurilor și consecințelor posibile ale acestor tehnici și proceduri (art. 135 din Statut).

Consilierea și reprezentarea unui client îl obligă pe avocat să privească speța respectivă dintr-o perspectivă proprie și să acorde clientului sfaturi dezinteresate. Sfătuirea clientului nu se rezumă la expunerea unor prevederi legale, ci va avea în vedere și consecințele de ordin moral, economic, social și politic care ar putea avea relevanță în situația respectivă. De altfel, în societatea informațională de astăzi, clientul este de cele mai multe foarte bine informat asupra prevederilor legale; el vine deci la avocat nu pentru a afla dreptul, ci pentru a primi servicii juridice sofisticate, constând în elaborarea unei strategii personalizate și eficiente de apărare a intereselor sale, strategie care să țină cont atât de circumstanțele obiective ale cauzei sale, cât și de aspectele subiective care le însoțesc și care, deseori, reprezintă impedimente majore în calea unei soluționări amiabile a conflictului cu terții.

Ori de câte ori clientul propune un demers despre care avocatul apreciază că va avea consecințe legale negative, acesta va atenționa clientul cu privire la consecințe sau, după caz, va putea denunța contractul de asistență juridică (art. 136 din Statut).

În cazul în care avocatul asistă/reprezintă în comun mai mulți clienți, pe tot parcursul reprezentării el se va consulta permanent cu fiecare dintre clienții reprezentați în ceea ce privește deciziile care trebuie adoptate și motivele determinante pentru acestea, astfel încât fiecare client să poată lua propriile decizii, în baza unor informații complete.

Avocatul poate iniția demersuri pentru o consiliere comună a părților aflate în conflict în încercarea de a rezolva relația dintre clienții respectivi într-un mod amiabil și profitabil pentru toți.

Reprezentarea comună nu diminuează dreptul fiecărui client rezultat din relația client-avocat. Fiecare dintre clienții reprezentați în comun are dreptul la o reprezentare loială și diligentă de către avocatul respectiv, dreptul de a revoca mandatul avocatului și toate drepturile prevăzute de lege pentru cazul foștilor clienți. Între clienții reprezentați în comun regula confidențialității nu se aplică (art. 137 din Statut).

Avocatul va oferi clientului o opinie legală onestă cu privire la consecințele de fapt și juridice ale cazului investigat, în limitele informațiilor furnizate de client.

Folosirea de către client a opiniilor și sfatului avocatului în scopuri ilegale, fără cunoștința avocatului care a oferit opinia sau sfatul respectiv, nu îl face pe avocat responsabil de acțiunea și scopurile ilegale ale clientului. Pe de altă parte, avocatul este obligat să se abțină de la asistarea și sfătuirea conștientă a unui client în activități infracționale.

Un avocat este îndreptățit să se retragă imediat și să renunțe la asistarea și reprezentarea clientului în cazul în care acțiunile și scopurile clientului, deși aparent legale la începutul asistenței și/sau a reprezentării, se dovedesc pe parcursul acesteia ca fiind infracționale (art. 139 din Statut).

Avocatul are obligația să informeze rezonabil clientul în legătură cu situația curentă a asistenței și reprezentării și de a răspunde cu promptitudine oricăror solicitări de informare din partea clientului.

Avocatul va explica clientului împrejurările cauzei, situația curentă, precum și, în mod rezonabil, posibilele evoluții viitoare și eventualele rezultate, corespunzător cu împrejurările concrete ale cazului.

Avocatul nu este obligat să informeze clientul în măsura în care cele două părți au convenit în prealabil acest lucru. În cazul în care clientul este o persoană juridică, obligația avocatului este de a informa exclusiv reprezentanții legali sau persoanele expres desemnate în contract în acest scop.

Avocatul este obligat, de asemenea, să comunice clientului informațiile pe care le deține în legătură cu cazul acestuia, chiar și în situația în care comunicarea lor ar contraveni interesului său personal (art. 140 din Statut). Avocatul nu trebuie să fie sfătuitorul și nici reprezentantul sau apărătorul a mai mult de un client într-una și aceeași cauză, atunci când interesele clienților sunt conflictuale ori când există, în mod real, riscul de a apărea un astfel de conflict de interese.

În acest sens, el trebuie să se abțină să se mai ocupe de cauzele tuturor clienților implicați, atunci când intervine un conflict între interesele acestora, când secretul profesional riscă să fie violat sau când independența sa riscă să fie știrbită.

El nu poate accepta o cauză a unui nou client dacă secretul informațiilor încredințate de un client anterior riscă să fie afectat sau atunci când cunoașterea de către avocat a cauzelor unui client anterior îl favorizează nejustificat pe noul client.

În cazul în care avocații practică profesia într-o formă asociativă, în colaborare sau în conlucrare cu alți avocați, aceste reguli se aplică tuturor avocaților implicați.

Există conflict de interese în situațiile următoare: în activitatea de consultanță, atunci când, la data solicitării sale, avocatul care are obligația de a da clientului său o informație completă, loială și tară rezerve nu își poate îndeplini misiunea fără a compromite interesele unuia sau ale mai multor clienți, prin analiza situației prezentate, prin utilizarea mijloacelor juridice preconizate sau prin concretizarea rezultatului urmărit; în activitatea de asistare și de apărare, atunci când, la data sesizării sale, asistarea mai multor părți ar determina avocatul să prezinte o altă apărare, diferită de aceea pentru care ar fi optat dacă i-ar fi fost încredințată apărarea intereselor unei singure părți, inclusiv în ceea ce privește tehnicile și mijloacele profesionale ale apărării; atunci când, prin modificarea sau evoluția situației ce i-a fost prezentată inițial, avocatul descoperă una dintre dificultățile arătate la lit. a) și b).

Obligații ce se nasc în sarcina clientului ca urmare a încheierii unui contract de asistență juridică

În ceea ce-1 privește pe client, efectele principale ale contractului de asistență juridică sunt, în principal, următoarele: obligația de plată a onorariului, în quantumul și la termenele stabilite în cuprinsul contractului; obligația de a suporta toate cheltuielile aferente ducerii la îndeplinire a mandatului dat avocatului.

Cheltuielile efectuate de avocat în interesul procesual al clientului se estimează anticipat la momentul încheierii contractului și se desocotesc pe măsura informării documentate a clientului cu

privire la quantumul și destinația lor. Pe parcursul derulării contractului, părțile pot conveni asupra suplimentării acestor cheltuieli.

Contractul de asistență juridică este titlu executoriu în ceea ce privește sumele datorate de client avocatului, în vederea executării lui fiind aplicabile dispozițiile Codului de procedură civilă [art. 124 alin. (1) și (2) din Statut], obligația de a furniza avocatului, în mod corect și complet, actele și informațiile necesare soluționării cauzei ce îl privește și de a-și asuma toate demersurile pe care avocatul le efectuează pe baza datelor furnizate, cu respectarea și în limitele mandatului primit de la client.

Încetarea contractului de asistență juridică

Contractul de asistență juridică încetează prin una dintre următoarele modalități: prin renunțarea unilaterală a uneia dintre părți; în cazul în care clientul renunță unilateral la contract, acesta nu este exonerat de plata onorariului, precum și a altor cheltuieli efectuate de avocat în interesul acestuia; prin acordul exprimat de părți în acest sens; prin îndeplinirea mandatului pentru care avocatul a fost angajat; prin încetarea calității de avocat în una dintre modalitățile prevăzute de lege; prin decesul uneia dintre părți; prin punerea sub interdicție, falimentul sau insolvența clientului.

Soluționarea litigiilor relative la încheierea, modificarea, executarea sau încetarea contractului de asistență juridică

Toate litigiile privitoare la nașterea, modificarea, stingerea, interpretarea și executarea contractului de asistență juridică pot fi supuse regulilor de arbitraj și regulilor de procedură prevăzute de Legea nr. 51/1995 și Statutul profesiei de avocat.

Art. 29

(1) Avocatul are dreptul de a alege și de a fi ales în organele de conducere ale profesiei, în condițiile prevăzute în prezenta lege și în statut.

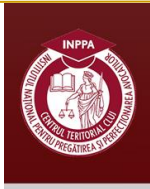
(2) Nu pot face parte din organele de conducere ale profesiei avocații care au datorii scadente la taxele și contribuțiile stabilite pentru formarea bugetului U.N.B.R. și al baroului, precum și a fondurilor Casei de Asigurări a Avocaților din România și ale filialelor.

Corelații legislative: art. 51, 53, 55, 61 din Legea nr. 51/1990, art. 71, 74, 81, 84, 86 din Statut, art. 19, 20, 24 din Legea nr. 72/2016

Noțiuni relative la imposibilitatea participării la organele de conducere ale profesiei a avocaților ce înregistrează datorii scadente la taxele și contribuțiile stabilite pentru formarea bugetului U.N.B.R. și al baroului, precum și a fondurilor Casei de Asigurări a Avocaților din România și ale filialelor

De la momentul înscrierii pe tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei, indiferent că vorbim despre avocați stagieri sau definitivi, aceștia au dreptul de a alege organele de conducere ale profesiei. În general, dreptul de a alege al avocatului își găsește aplicabilitatea 2 practică la nivelul alegerilor organelor de conducere locale, în cadrul adunării generale a avocaților, în cadrul căreia participarea este o obligație a avocatului, lipsa nemotivată de la lucrările acesteia reprezentând abatere disciplinară.

La nivel central, avocatul își manifestă dreptul de a alege într-o manieră indirectă, respectiv prin intermediul avocaților delegați să participe la Congresul avocaților, pe care adunarea generală a baroului

din care fac parte i-a investit cu încredere, astfel încât putem considera că dreptul de a alege pe care aceștia îl au în raport de organele centrale de conducere este pe de-o parte, un drept personal, iar pe de altă parte, dreptul baroului din care fac parte.

Important de reținut este că, în conformitate cu dispozițiile art. 79 alin. (3) din Statutul profesiei de avocat, la congresele electiv pot participa doar avocați definitivi cu o vechime neîntreruptă în profesie de cel puțin 8 ani.

Art. 30

Dreptul avocatului de a primi onorariu

În ceea ce privește dreptul avocatului la onorariu, se impune precizarea că avocatul este liber în a-și stabili onorariul, negocierea dintre acesta și client având același caracter, în limitele Legii nr. 51/1995 și ale Statutului.

Avocatul poate să își deschidă un cont bancar pentru încasarea onorariilor și altul pentru depunerea sumelor primite de la client pentru cheltuieli procesuale în interesul acestuia. Este recomandabil ca avocatul să procedeze în acest fel, pentru a se realiza o delimitare clară între veniturile sale din onorarii, pe de-o parte, și sumele de bani care au destinația de cheltuieli efectuate în scopul îndeplinirii mandatului său (de ex. pentru achitarea unei taxe judiciare de timbru), pe de altă parte.

Cheltuielile efectuate de avocat în interesul procesual al clientului se estimează anticipat la momentul încheierii contractului și se desocotesc pe măsura informării clientului, în baza unor documente justificative, cu privire la cuantumul și destinația lor. Părțile pot suplimenta aceste cheltuieli, pe parcursul derulării contractului, prin acte adiționale (art. 125 din Statut).

Avansurile de onorariu și avansurile de cheltuieli care se anticipează a fi efectuate de către avocat în interesul cauzei vor avea același regim ca și bunurile aparținând clienților până la momentul în care avocatul va exercita activitatea pentru care a primit avansul de onorariu sau va înregistra cheltuielile care să justifice avansul plătit de client în acest scop, cu excepția cazului în care clientul le stabilește un alt regim. Indiferent de regimul pe care clientul îl stabilește referitor la respectivele sume avansate, acestea vor fi în mod obligatoriu returnate de către avocat acestuia la încetarea contractului, dacă până la momentul respectiv avocatul nu va fi exercitat activitățile pentru care i se plătiese anticipat onorariu sau nu va fi înregistrat cheltuieli acoperite cu sumele avansate de client în acest sens (art. 145 din Statut).

Criterii de stabilire a onorariului

Cu toate acestea, onorariile vor fi stabilite în raport de dificultatea, amploarea sau durata cazului.

De asemenea, stabilirea onorariilor avocatului depinde de fiecare dintre următoarele elemente: timpul și volumul de muncă solicitată pentru executarea mandatului primit sau a activității cerute de client; natura, noutatea și dificultatea cazului; importanța intereselor în cauză; împrejurarea că acceptarea mandatului acordat de client îl împiedică pe avocat să accepte un alt mandat din partea unei alte persoane, dacă această împrejurare poate fi constatată de client fără investigații suplimentare; notorietatea, titlurile, vechimea în muncă, experiența, reputația și specializarea avocatului; conlucrarea cu experți sau alți specialiști, impusă de natura, obiectul, complexitatea și dificultatea cazului; avantajele și rezultatele obținute pentru profitul clientului ca urmare a muncii depuse de avocasiția financiară a clientului; constrângerile de timp în care avocatul este obligat de împrejurările cauzei să acționeze pentru a asigura servicii legale performante (art. 127 din Statut).

Categorii de onorarii

Onorariile pot fi stabilite astfel: onorarii orare;onorarii fixe (forfetare);onorarii de succes;onorarii formate din combinarea criteriilor prevăzute la lit. a)-c).

Onorariul orar este stabilit pe ora de lucru, respectiv o sumă fixă de unități 10 monetare convenită avocatului pentru fiecare oră de servicii profesionale pe care le prestează clientului

Onorariul fix (forfetar) constă într-o sumă fixă convenită avocatului pentru un serviciu profesional sau pentru categorii de astfel de servicii profesionale pe care îl prestează ori, după caz, le prestează clientului.

Onorariul orar și fix (forfetar) se datorează avocatului indiferent de rezultatul obținut prin prestarea serviciilor profesionale.

Avocatul poate să primească de la un client onorarii periodice, inclusiv sub formă forfetară (art. 129 din Statut).

În ceea ce privește onorariul fix și cel orar, clientul este obligat la achitarea acestuia indiferent de rezultatul obținut întrucât, așa cum am precizat, obligațiile avocatului fiind de diligență, soluționarea unei cauze în favoarea sau defavoarea clientului nu aduce atingere dreptului acestuia de a primi onorariul stabilit prin contract.

Avocatul are dreptul ca în completarea onorariului fixat să solicite și să obțină și un onorariu de succes, cu titlu complementar, în funcție de rezultat sau de serviciul furnizat. Onorariul de succes constă într-o sumă fixă sau variabilă stabilită pentru atingerea de către avocat a unui anumit rezultat. Onorariul de succes poate fi convenit împreună cu onorariul orar sau fix. Având un caracter complementar, onorariul de succes nu poate fi practicat de către avocat fără stabilirea unui onorariu fix sau orar.

În cauzele penale, onorariul de succes nu poate fi practicat decât în legătură cu latura civilă a cauzei.

Interdicții privind stabilirea onorariului

Este interzis avocatului să își fixeze onorariile în baza unui pact de quota litis.

Pactul de quota litis reprezintă o convenție încheiată între avocat și clientul său înainte de soluționarea definitivă a unei cauze, convenție care fixează exclusiv totalitatea onorariilor avocatului în funcție de rezultatul judiciar al cauzei, indiferent dacă aceste onorarii constau într-o sumă de bani, un bun sau orice altă valoare.

Onorariile reprezentând dobândirea, sub orice formă, a unor aporturi din afacere (activitatea juridică realizată de către avocat) sunt interzise (art. 130 din Statut).

De asemenea, avocatul poate percepe onorariul numai de la clientul său sau de la un mandatar al acestuia (art. 131 din Statut).

Contractul de asistență juridică - titlu executoriu

Așa cum se desprinde din alin. 5 al articolului comentat, contractul de asistență juridică, legal încheiat, este titlu executoriu. Acest lucru presupune că nu este necesar ca o instanță judecătorească să constate creanța rezultată din neexecutarea obligației de plată a onorariului, contractul de asistență juridică putând fi pus direct în executare.

În conformitate cu dispozițiile art. 632 alin. (1) C.proc.civ., executarea silită poate fi efectuată numai în temeiul unui titlu executoriu.

Executarea silită poate porni numai la cererea creditorului, adresată executorului judecătoresc.

De îndată ce primește cererea de executare, executorul judecătoresc, prin încheiere, va dispune înregistrarea acesteia și deschiderea dosarului de executare sau, după caz, va refuza motivat deschiderea procedurii de executare (art. 665 C.proc.civ.).

În termen de maximum 3 zile de la înregistrarea cererii, executorul judecătoresc va solicita încuviințarea executării de către instanța de executare.

Cererea de încuviințare a executării silite se soluționează în termen de maximum 7 zile de la înregistrarea acesteia la instanță, prin încheiere dată în camera de consiliu, fără citarea părților. Încheierea se comunică din oficiu, de îndată, executorului judecătoresc, precum și creditorului (art. 666 C.proc.civ.)

Art. 31

Contestațiile și reclamațiile privind onorariile se soluționează de decanul baroului. Decizia decanului poate fi atacată la consiliul baroului, a cărui hotărâre este definitivă.

Corelații legislative: art. 132 din Statut

La cererea oricăreia dintre părți, contestațiile și reclamațiile privind onorariile se soluționează de decanul baroului, prin decizie motivată, după ascultarea părților.

Este adevărat că, potrivit textului normativ, oricare dintre părțile la încheierea unui contract de asistență juridică are posibilitatea de a contesta onorariul, însă, în practică, de aceasta uzează de regulă clientul, având în vedere că avocatul are posibilitatea de a nu încheia contractul de asistență juridică în cazul în care nu poate ajunge la o înțelegere cu clientul cu privire la nivelul onorariului.

Soluționarea contestațiilor și reclamațiilor se face prin aplicarea principiului medierii și prin încercarea de conciliere a părților, în termen de cel mult 30 de zile de la data înregistrării contestației sau a reclamației.

Decizia decanului poate fi atacată la consiliul baroului de partea interesată.

Consiliul baroului hotărăște cu privire la legalitatea și temeinicia deciziei decanului fără participarea la vot a acestuia. Părțile interesate pot fi invitate pentru a da lămuriri și explicații.

Consiliul baroului se pronunță în termen de cel mult 30 de zile de la data sesizării, prin hotărâre motivată, care va fi comunicată în cel mult 15 zile de la data pronunțării (art. 132 din Statut).

Art. 34

(1) Pentru asigurarea secretului profesional, actele și lucrările cu caracter profesional aflate asupra avocatului sau în cabinetul său sunt inviolabile. Percheziționarea avocatului, a domiciliului ori a cabinetului său sau ridicarea de înscrisuri și bunuri nu poate fi făcută decât de procuror, în baza unui mandat emis în condițiile legii.

(2) Sunt exceptate de la măsura ridicării de înscrisuri și de la măsura confiscării: înscrisurile care conțin comunicări între avocat și clientul său; înscrisurile care conțin consemnări efectuate de către avocat cu privire la aspecte referitoare la apărarea unui client.

(3) Nu vor putea fi ascultate și înregistrate, cu niciun fel de mijloace tehnice, convorbirile telefonice ale avocatului și nici nu va putea fi interceptată și înregistrată corespondența sa cu caracter profesional, decât în condițiile și cu procedura prevăzute de lege.

(4) Raportul dintre avocat și persoana pe care o asistă sau o reprezintă nu poate forma obiectul supravegherii tehnice decât dacă există date că avocatul săvârșește ori pregătește săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute în art. 139 alin. (2) din Codul de procedură penală. Dacă pe parcursul sau după executarea măsurii rezultă că activitățile de supraveghere tehnică au vizat și raporturile dintre avocat și suspectul ori inculpatul pe care acesta îl apără, probele obținute nu pot fi folosite în cadrul niciunui proces penal, urmând a fi distruse, de îndată, de către procuror.

Judecătorul care a dispus măsura este informat, de îndată, de către procuror. Judecătorul dispune informarea avocatului.

Corelații legislative: art. 8, 9, 228 din Statut, art. 8 alin. (2) Ut. c), art. 11 din Codul deontologic al avocatului român, art. 139, 157-159 C.proc.pen.

Secretul profesional - obligația de confidențialitate a avocatului

Intr-o societate întemeiată pe respect față de justiție, avocatul îndeplinește un rol special. Îndatoririle avocatului nu se limitează doar la executarea fidelă a unui mandat în cadrul prescris de lege, căci avocatul trebuie să vegheze la respectarea statului de drept și a intereselor celor ale căror drepturi și libertăți le apără. Este îndatorirea avocatului nu numai să pledeze pentru cauza clientului său, ci și să fie sfătuitoarea acestuia.

Prin însăși natura misiunii sale, avocatul este depozitarul secretelor clientului său și destinatarul comunicărilor de natură confidențială. Fără garanția confidențialității, încrederea nu poate exista. Prin urmare, secretul profesional este recunoscut ca fiind deopotrivă un drept și o îndatorire fundamentală și primordială a avocatului.

Obligația avocatului cu privire la secretul profesional servește atât intereselor administrării justiției, cât și intereselor clientului. În consecință, aceasta trebuie să beneficieze de o protecție specială din partea statului.

Avocatul trebuie să respecte secretul oricărei informații confidențiale de care ia cunoștință în cadrul activității sale profesionale. Această obligație privind secretul profesional nu este limitată în timp.

Obligația de confidențialitate se desprinde și din prevederile statutare, art. 8 din Statut precizând că secretul profesional este de ordine publică. Avocatul este dator să păstreze secretul profesional privitor la orice aspect al cauzei care i-a fost încredințată. El nu poate fi obligat în nicio circumstanță și de către nicio persoană să divulge secretul profesional. Avocatul nu poate fi dezlegat de secretul profesional nici de către clientul său și nici de către o altă autoritate sau persoană. Se exceptează însă cazurile în care avocatul este urmărit penal, disciplinar sau atunci când există o contestație în privința onorariilor convenite, exclusiv pentru necesități stricte pentru apărarea sa. Totuși, obligația de a păstra secretul profesional nu împiedică avocatul să folosească informațiile cu privire la un fost client, dacă acestea au devenit publice (art. 8 din Statut).

Obligația de a păstra secretul profesional este absolută și nelimitată în timp. Obligația se întinde asupra tuturor activităților avocatului, ale asociațiilor săi, ale avocaților colaboratori, ale avocaților salariați din cadrul formei de exercitare a profesiei, inclusiv asupra raporturilor cu alți avocați.

Obligația de a păstra secretul profesional revine și persoanelor cu care avocatul conlucrează în exercitarea profesiei, precum și salariaților săi, cărora avocatul este dator să le aducă la cunoștință această obligație. De asemenea, obligația de a păstra secretul profesional revine tuturor organelor profesiei de avocat și salariaților acestora cu privire la informațiile cunoscute în exercitarea funcțiilor și atribuțiilor ce le revin (art. 9 din Statut).

Obligația de păstrare a secretului profesional este atent reglementată și de Codul deontologic al avocatului român, aprobat prin Hotărârea Consiliului U.N.B.R. nr. 268 din 17 iunie 2017 și intrat în vigoare la data de 1.01.2018, care îi consacra un loc central și dedică cel mai amplu articol. Acesta înscrie principiul respectării secretului profesional în rândul principiilor fundamentale ale profesiei, definite ca fiind valorile pe care se bazează și pe care le apără avocatul atât în exercitarea profesiei, cât și în viața socială și în raport de care se interpretează orice normă deontologică și orice comportament în exercitarea profesiei sau în afara acesteia, [art. 8 alin. (1) și (2) lit. c) din Codul deontologic al avocatului român]

Potrivit Codului deontologic, secretul profesional este atât un drept, cât și o obligație profesională a avocatului, principalul beneficiar al secretului profesional fiind clientul avocatului. Protejarea și respectarea secretului profesional constituie o garanție a dreptului la apărare și a dreptului la un proces echitabil al clientului.

Obiect al secretului profesional îl constituie toate informațiile și datele de orice tip, în orice formă și pe orice suport, schimbate între avocat și clientul său: chestiunile pentru care o persoană a solicitat asistență juridică, datele privind persoana care a solicitat asistență, contractul dintre avocat și client, procedeele de strategie și tactică ale apărării sau reprezentării, consultațiile date sau destinate clientului, corespondența dintre avocat și clientul său, corespondența profesională dintre avocat și confrății avocați, notițele luate cu ocazia interviului profesional realizat de avocat cu clientul său pentru analiza faptelor, ori a unui dosar judiciar sau a unor documente cu relevanță juridică, suportul material al probelor puse la dispoziția avocatului în interesul pregătirii și realizării apărării, mărturiile primite de avocat în exercitarea profesiei, numele clienților, agenda profesională a avocatului, documentele financiare și operațiunile bancare ce vizează prestațiile profesionale, informațiile dobândite în legătură cu clientul și, în general, orice aspect ce vizează exercitarea profesiei sau este în legătură cu aceasta. Sunt confidențiale atât informațiile pe care clientul le-a furnizat avocatului cu titlu confidențial, cât și orice alte informații și probe pe care avocatul le-a obținut prin activitățile proprii desfășurate în legătură cu cauza și care nu sunt cunoscute publicului. Avocatul nu va comunica judecății sau autorităților, nici nu va pune la dispoziția clientului adresele, comunicările sau notele primite de la avocatul părții adverse, cu excepția aprobării exprese a acestuia.

Obligația avocatului de a păstra secretul profesional se naște în faza oricăror comunicări/consultări telefonice, electronice, poștale, preliminare ori în timpul negocierilor cu clientul sau altă persoană împuternicită de client pentru a încheia contractul de asistență juridică și durează nelimitat în timp.

Convorbirile avute cu clienții, cu părțile adverse sau cu avocații lor, efectuate de avocat personal sau prin orice alt mijloc de comunicare, nu se vor putea înregistra fără atenționare prealabilă și fără acordul tuturor părților și în toate cazurile vor fi protejate de secretul profesional.

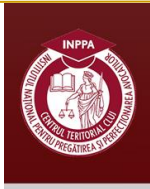
Obligația respectării și protejării secretului profesional se extinde și asupra celorlalți avocați care fac parte din forma de exercitare a profesiei. Avocatul este obligat să determine respectarea secretului profesional de către personalul său, precum și de către orice altă persoană cu care colaborează în desfășurarea activității profesionale.

Obligațiile impuse de păstrarea secretului profesional se mențin și după încetarea serviciilor profesionale, fără ca ele să se limiteze în timp. În cazuri excepționale, de maximă gravitate, în care păstrarea obligatorie a secretului profesional ar putea provoca prejudicii ireparabile sau nedreptăți flagrante, decanul baroului va sfătui avocatul în scopul de a-i determina conduita potrivit Legii nr. 51/1995 și Statutului profesiei de avocat, cu prioritate pentru a stabili mijloace sau proceduri alternative de rezolvare a problemei concrete. Consimțământul clientului nu obligă avocatul să dezvăluie secretul profesional și nu scutește avocatul de obligația de păstrare a acestuia (art. 11 din Codul deontologic al avocatului român).

Este firesc ca, în aceste condiții, actele și lucrările avocatului să fie inviolabile, astfel că acesta poate fi supus percheziției și supravegherii tehnice numai în circumstanțe deosebite, pe care le vom analiza în cele ce urmează.

Percheziția

Percheziția poate fi domiciliară, corporală, informatică sau a unui vehicul.

Percheziția domiciliară ori a bunurilor aflate în domiciliu poate fi dispusă dacă există o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni de către o persoană ori la deținerea unor obiecte sau înscrisuri ce au legătură cu o infracțiune și se presupune că percheziția poate conduce la descoperirea și strângerea probelor cu privire la această infracțiune, la conservarea urmelor săvârșirii infracțiunii sau la prinderea suspectului ori inculpatului (art. 157 C.proc.pen.).

Percheziția domiciliară poate fi dispusă în cursul urmăririi penale, la cererea procurorului, de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală. În cursul judecării, percheziția se dispune, din oficiu sau la cererea procurorului, de către instanța investită cu judecarea cauzei (art. 158 C.proc.pen.). Înainte de începerea percheziției, organul judiciar se legitimează și înmânează o copie a mandatului emis de judecător persoanei la care se va efectua percheziția, reprezentantului acesteia sau unui membru al familiei, iar în lipsă, oricărei alte persoane cu capacitate deplină de exercițiu care cunoaște persoana la care se va efectua percheziția și, dacă este cazul, custodelui [art. 159 alin. (5) C.proc.pen.].

În cazul percheziției efectuate la sediul unei persoane juridice, mandatul de percheziție se înmânează reprezentantului acesteia sau, în lipsa reprezentantului, oricărei alte persoane cu capacitate deplină de exercițiu care se află în sediu ori este angajat al persoanei juridice respective [art. 159 alin. (6) C.proc.pen.].

Organul judiciar care efectuează percheziția are dreptul să deschidă, prin folosirea forței, încăperile, spațiile, mobilierul și alte obiecte în care s-ar putea găsi obiectele, înscrisurile, urmele infracțiunii sau persoanele căutate, în cazul în care posesorul acestora nu este prezent sau nu dorește să le deschidă de bunăvoie. La deschiderea acestora, organele judiciare ce efectuează percheziția trebuie să evite daunele nejustificate.

Organul judiciar este obligat să se limiteze la ridicarea numai a obiectelor și înscrisurilor care au legătură cu fapta pentru care se efectuează urmărirea penală. Obiectele sau înscrisurile a căror circulație ori deținere este interzisă sau în privința cărora există suspiciunea că pot avea o legătură cu săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu se ridică întotdeauna (art. 159 C.proc.pen.).

Așa cum rezultă din textul de lege comentat, percheziția sediului profesional al avocatului, a unui birou de lucru al acestuia, sau a domiciliului său, nu poate fi efectuată decât de procuror și numai în baza unui mandat de percheziție emis cu respectarea tuturor condițiilor legale.

De asemenea, îi incumbă avocatului obligația de a se opune la efectuarea percheziției, precum și la ridicarea înscrisurilor și a obiectelor constând în acte cu caracter profesional dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de prezentul articol.

Mai mult, sunt exceptate de la măsura ridicării de înscrisuri și de la măsura confiscării înscrisurile care conțin comunicări între avocat și clientul său precum și înscrisurile care conțin consemnări efectuate de către avocat cu privire la aspecte referitoare la apărarea unui client.

Această obligație îi revine pe de-o parte avocatului, care nu trebuie să predea organelor judiciare aceste categorii de înscrisuri, iar pe de altă parte, organelor judiciare care nu au dreptul să ridice aceste înscrisuri.

Secretul profesional - obligația de confidențialitate a avocatului

Într-o societate întemeiată pe respect față de justiție, avocatul îndeplinește un rol special. Îndatoririle avocatului nu se limitează doar la executarea fidelă a unui mandat în cadrul prescris de lege,

căci avocatul trebuie să vegheze la respectarea statului de drept și a intereselor celor ale căror drepturi și libertăți le apără. Este îndatorirea avocatului nu numai să pledeze pentru cauza clientului său, ci și să fie sfătuitorul acestuia.

Prin însăși natura misiunii sale, avocatul este depozitarul secretelor clientului său și destinatarul comunicărilor de natură confidențială. Fără garanția confidențialității, încrederea nu poate exista. Prin urmare, secretul profesional este recunoscut ca fiind deopotrivă un drept și o îndatorire fundamentală și primordială a avocatului.

Obligația avocatului cu privire la secretul profesional servește atât intereselor administrării justiției, cât și intereselor clientului. În consecință, aceasta trebuie să beneficieze de o protecție specială din partea statului.

Avocatul trebuie să respecte secretul oricărei informații confidențiale de care ia cunoștință în cadrul activității sale profesionale. Această obligație privind secretul profesional nu este limitată în timp.

Obligația de confidențialitate se desprinde și din prevederile statute, art. 8 din Statut precizând că secretul profesional este de ordine publică. Avocatul este dator să păstreze secretul profesional privitor la orice aspect al cauzei care i-a fost încredințată. El nu poate fi obligat în nicio circumstanță și de către nicio persoană să divulge secretul profesional. Avocatul nu poate fi dezlegat de secretul profesional nici de către clientul său și nici de către o altă autoritate sau persoană. Se exceptează însă cazurile în care avocatul este urmărit penal, disciplinar sau atunci când există o contestație în privința onorariilor convenite, exclusiv pentru necesități stricte pentru apărarea sa. Totuși, obligația de a păstra secretul profesional nu împiedică avocatul să folosească informațiile cu privire la un fost client, dacă acestea au devenit publice (art. 8 din Statut).

Obligația de a păstra secretul profesional este absolută și nelimitată în timp. Obligația se întinde asupra tuturor activităților avocatului, ale asociațiilor săi, ale avocaților colaboratori, ale avocaților salariați din cadrul formei de exercitare a profesiei, inclusiv asupra raporturilor cu alți avocați.

Obligația de a păstra secretul profesional revine și persoanelor cu care avocatul conlucrează în exercitarea profesiei, precum și salariaților săi, cărora avocatul este dator să le aducă la cunoștință această obligație. De asemenea, obligația de a păstra secretul profesional revine tuturor organelor profesiei de avocat și salariaților acestora cu privire la informațiile cunoscute în exercitarea funcțiilor și atribuțiilor ce le revin (art. 9 din Statut) avocaților salariați din cadrul formei de exercitare a profesiei, inclusiv asupra raporturilor cu alți avocați.

Obligația de a păstra secretul profesional revine și persoanelor cu care avocatul conlucrează în exercitarea profesiei, precum și salariaților săi, cărora avocatul este dator să le aducă la cunoștință această obligație. e asemenea, obligația de a păstra secretul profesional revine tuturor organelor profesiei de avocat și salariaților acestora cu privire la informațiile cunoscute în exercitarea funcțiilor și atribuțiilor ce le revin (art. 9 din Statut).

Obligația de păstrare a secretului profesional este atent reglementată și de Codul deontologic al avocatului român, aprobat prin Hotărârea Consiliului U.N.B.R. nr. 268 din 17 iunie 2017 și intrat în vigoare la data de 1.01.2018, care îi consacra un loc central și dedică cel mai amplu articol. Acesta înscrie principiul respectării secretului profesional în rândul principiilor fundamentale ale profesiei, definite ca fiind valorile pe care se bazează și pe care le apără avocatul atât în exercitarea profesiei, cât și în viața socială și în raport de care se interpretează orice normă deontologică și orice comportament în exercitarea profesiei sau în afara acesteia, [art. 8 alin. (1) și (2) lit. c) din Codul deontologic al avocatului român]

Potrivit Codului deontologic, secretul profesional este atât un drept, cât și o obligație profesională a avocatului, principalul beneficiar al secretului profesional fiind clientul avocatului.

Protejarea și respectarea secretului profesional constituie o garanție a dreptului la apărare și a dreptului la un proces echitabil al clientului.

Obiect al secretului profesional îl constituie toate informațiile și datele de orice tip, în orice formă și pe orice suport, schimbate între avocat și clientul său: chestiunile pentru care o persoană a solicitat asistență juridică, datele privind persoana care a solicitat asistență, contractul dintre avocat și client, procedeele de strategie și tactică ale apărării sau reprezentării, consultațiile date sau destinate clientului, corespondența dintre avocat și clientul său, corespondența profesională dintre avocat și confrății avocați, notițele luate cu ocazia interviului profesional realizat de avocat cu clientul său pentru analiza faptelor, ori a unui dosar judiciar sau a unor documente cu relevanță juridică, suportul material al probelor puse la dispoziția avocatului în interesul pregătirii și realizării apărării, mărturiile primite de avocat în exercitarea profesiei, numele clienților, agenda profesională a avocatului, documentele financiare și operațiunile bancare ce vizează prestațiile profesionale, informațiile dobândite în legătură cu clientul și, în general, orice aspect ce vizează exercitarea profesiei sau este în legătură cu aceasta. Sunt confidentiale atât informațiile pe care clientul le-a furnizat avocatului cu titlu confidențial, cât și orice alte informații și probe pe care avocatul le-a obținut prin activitățile proprii desfășurate în legătură cu cauza și care nu sunt cunoscute publicului. Avocatul nu va comunica judecății sau autorităților, nici nu va pune la dispoziția clientului adresele, comunicările sau notele primite de la avocatul părții adverse, cu excepția aprobării exprese a acestuia.

Obligația avocatului de a păstra secretul profesional se naște în faza oricăror comunicări/consultări telefonice, electronice, poștale, preliminare ori în timpul negocierilor cu clientul sau altă persoană împuternicită de client pentru a încheia contractul de asistență juridică și durează nelimitat în timp. Convorbirile avute cu clienții, cu părțile adverse sau cu avocații lor, efectuate de avocat personal sau prin orice alt mijloc de comunicare, nu se vor putea înregistra fără atenționare prealabilă și fără acordul tuturor părților și în toate cazurile vor fi protejate de secretul profesional.

Supravegherea tehnică a avocatului

Supravegherea tehnică se dispune de judecătorul de drepturi și libertăți atunci când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a. există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni contra securității naționale prevăzute de Codul penal și de legi speciale, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de droguri, de efectuare de operațiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, infracțiunilor privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, de trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, de spălare a banilor, de falsificare de monede, timbre sau de alte valori, de falsificare de instrumente de plată electronică, în cazul infracțiunilor care se săvârșesc prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică, contra patrimoniului, de șantaj, de viol, de lipsire de libertate în mod ilegal, de evaziune fiscală, în cazul infracțiunilor de corupție și al infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene ori în cazul altor infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare.

b. măsura să fie proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, date fiind particularitățile cauzei, importanța informațiilor ori a probelor ce urmează a fi obținute sau gravitatea infracțiunii;

c. probele nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare (art. 139 C.proc.pen.).

În conformitate cu dispozițiile art. 139 alin. (4) C.proc.pen., raportul dintre avocat și persoana pe care o asistă sau o reprezintă nu poate forma obiectul supravegherii tehnice decât dacă există date că avocatul săvârșește ori pregătește săvârșirea unei infracțiuni dintre cele enumerate anterior.

Dacă pe parcursul sau după executarea măsurii rezultă că activitățile de supraveghere tehnică au vizat și raporturile dintre avocat și suspectul ori inculpatul pe care acesta îl apără, probele obținute nu pot fi folosite în cadrul niciunui proces penal, urmând a fi distruse, de îndată, de către procuror. Judecătorul care a dispus măsura este informat, de îndată, de către procuror. Atunci când apreciază necesar, judecătorul dispune informarea avocatului.

Se poate observa cu ușurință că dispozițiile prevăzute în Codul de procedură penală relative la supravegherea tehnică a avocatului au fost preluate și de Legea nr. 51/1995, fiind integrate în alin. (4) al prezentului articol comentat.

Astfel, probele obținute prin supraveghere tehnică nu pot fi în nici un caz folosite într-un proces penal, decât în cazul în care asupra însuși avocatului supravegheat planează suspiciunea rezonabilă că ar fi săvârșit una dintre infracțiunile enumerate anterior și numai cu privire la aceasta.

Art. 35

(1) Contactul dintre avocat și clientul său nu poate fi stânjenit sau controlat, direct sau indirect, de niciun organ al statului.

(2) În cazul în care clientul se află în stare de arest sau detenție, administrația locului de arest ori detenție are obligația de a lua măsurile necesare pentru respectarea drepturilor prevăzute la alin.

(1).

Corelații legislative: art. 10 C.proc.pen.

Art. 36

Avocatul care profesează individual, cabinetele asociate, societatea civilă profesională și societatea profesională cu răspundere limitată au dreptul la sediu profesional în circumscripția baroului în care sunt înscrși și la sedii secundare în alt barou din țară sau din străinătate unde sunt luați în evidență.

Corelații legislative: art. 222 și 223 din Statut

Sediul profesional reprezintă spațiul unde avocatul își desfășoară activitatea sa profesională, în care păstrează registrele obligatorii, precum și actele primite de la clienți, la care primește corespondența profesională, acest spațiu fiind înregistrat ca sediu profesional atât la baroul din care face parte, cât și la autoritățile publice competente (ANAF, instanțe, parchete, etc.).

Formele de exercitare a profesiei de avocat au dreptul să își stabilească sediul profesional numai în circumscripția baroului în care este înscris în tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei oricare dintre avocații titulari sau asociați.

Avocatul își exercită profesia la sediul principal, la sediile secundare, precum și la biroul/birourile de lucru avizat/avizate de consiliul baroului.

Consiliul baroului poate aproba deschiderea unuia sau mai multor birouri de lucru în orice localitate din circumscripția sa (art. 222 din Statut).

Formele de exercitare a profesiei de avocat au dreptul să își stabilească sedii secundare în circumscripțiile barourilor din care nu fac parte.

Înființarea sediilor secundare se aprobă, la cerere, de consiliul baroului în circumscripția căruia urmează să se deschidă sediul secundar. Cererea va menționa: forma de exercitare a profesiei, adresa

sediului secundar, motivul deschiderii acestuia, avocații care își vor desfășura activitatea la sediul secundar și vechimea acestora în profesie.

Decizia de aprobare a cererii de înființare a sediului secundar se comunică baroului de la sediul principal.

Decizia de respingere a cererii de înființare a sediului secundar poate fi atacată la Consiliul U.N.B.R., în termen de 15 zile de la comunicare.

În urma aprobării cererii de înființare a sediului secundar, avocatul/ avocații va/vor achita taxa de înscriere și contribuția la bugetul baroului pe raza căruia funcționează sediul secundar, separat de taxele plătite la baroul

la care își are/au sediul principal. Contribuția la fondul Casei de Asigurări Avocaților se achită de fiecare membru al C.A.A, la filiala C.A.A. de pe lângă baroul la care este înscris sediul principal.

În cazul acelor forme de exercitare a profesiei de avocat a căror activitate se desfășoară preponderent în circumscripția unui barou situat pe raza a]tui județ decât cel în care se află sediul lor principal, stabilirea unui sediu secundar în circumscripția celui dintâi barou este obligatorie. Nerespectarea acestei obligații constituie abatere disciplinară gravă.

Activitate va fi considerată a fi desfășurată preponderent pe raza altui barou dacă aceasta generează majoritatea angajamentelor profesionale încheiate în decursul unui semestru calendaristic de către respectiva formă de exercitare a profesiei.

În acest caz, forma de exercitare a profesiei are obligația de a solicita aprobarea deschiderii sediului secundar în termen de cel mult 15 zile de la începerea următorului semestru [art. 223 alin. (6) din Statut].

Art. 38

(1) În exercitarea profesiei, avocații sunt parteneri indispensabili ai justiției, ocrotiți de lege, fără a putea fi asimilați funcționarilor publici, cu excepția situațiilor în care atestă identitatea părților, a conținutului sau datei unui act.

(2) Avocatul este obligat să respecte solemnitatea ședinței de judecată, să nu folosească cuvinte sau expresii de natură a aduce atingere demnității judecătorului, procurorului, altor avocați, părților sau reprezentanților acestora în proces.

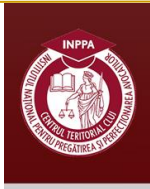
(3) Avocatul nu răspunde penal pentru susținerile făcute oral sau în scris, în forma adecvată și cu respectarea prevederilor alin. (2), în fața instanțelor de judecată, a organelor de urmărire penală sau a altor organe administrative de jurisdicție și nici dacă sunt în legătură cu consultațiile oferite justițiabililor ori cu formularea apărării în acea cauză ori pentru susținerile făcute în cadrul consultațiilor verbale sau consultațiilor scrise acordate clienților, dacă ele sunt făcute cu respectarea normelor de deontologie profesională.

(4) Nerespectarea de către avocat a prevederilor alin. (2) și (3) constituie abatere disciplinară gravă. Răspunderea disciplinară nu exclude răspunderea penală sau civilă.

(5) Nu constituie abatere disciplinară și nici nu pot atrage alte forme de răspundere juridică a avocatului opiniile juridice ale acestuia, exercitarea drepturilor, îndeplinirea obligațiilor prevăzute de lege și folosirea mijloacelor legale pentru pregătirea și realizarea efectivă a apărării libertăților, drepturilor și intereselor legitime ale clienților săi.

Corelații legislative: art. 1 din Legea nr. 51/1995; art. 177, art. 279 C.pen.

Bibliografie: Gh. Florea, Probleme actuale ale aplicării legislației privind profesia de avocat (I), în CJ. ediția on-line, articol publicat la data de 25 aprilie 2014 (/nr/?5'.7/wMw.curieruljudiciar.ro/2014/04/25/av-ghe-florea-presedintele-unbr-problemele-actuale-ale-aplicarii-legislatiei-privind-profesia-de-avocat-i/), accesat la data de 29.07.2019; Tr.C. Briciu, Instituții judiciare. Principiile de organizare a justiției. Magistratura. Avocatura. Ed. C.H. Beck, București,

2012; L. Dănilă, *Organizarea și exercitarea profesiei de avocat*, ed. 2, Ed. C.H. Beck, București, 2008; G. Antoniu, *Observații cu privire la anteproiectul unui al doilea nou Cod penal (I)*, în RDP nr. 4/2007; G. Antoniu (coord.), *Explicații preliminare ale noului Cod penal*, voi. II, Ed. Universul Juridic, București, 2011;/. Dumitru, *Cu privire la înțelesul termenilor de „public”, „funcționar public” și „înscriș oficial”*, în Dreptul nr. 6/1997; C. Duvac, *Conceptul de funcționar public în lumina noului Cod penal*. în Dreptul nr. 1/2011;/. Lascu, *Înțelesul unor termeni sau expresii în noua reglementare penală (I)*, în RDP nr. 4/2012; I. Staiu, *Noțiunea de funcționar. Controverse*, în Revista de Drept Penal nr. 4/2003; G. Antoniu (coord.), *Noul Cod penal*, vol II. Ed. C.H. Beck, București, 2008; M. Udroiș, V. Constantinescu, *Noul Cod penal - Codul penal anterior. Prezentare comparativă. Observații. Ghid de aplicare. Legea penală mai favorabilă*. Ed. Hamangiu. București, 2014; T. Toader (coord.), *Noul Cod penal - comentarii pe articole*, Ed. Hamangiu, București, 2014; C.L. Popescu, *Pledoarie a avocatului în ședința publică. Calificarea procedurilor utilizate de procuror drept ilegale și abuzive. Condamnare penală pentru calomnie, cu obligația de a plăti despăgubiri și cheltuieli judiciare. Libertatea de exprimare. Ingerință. Proporționalitate. Necesitatea într-o societate democratică. Violarea art. 10 din Convenție*, în CJ nr. 6/2003.

Profesia de avocat este ocrotită de lege

Dispozițiile art. 38 alin. (1) teza 1 se coroborează cu dispozițiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 potrivit căreia profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome.

În exercitarea profesiei, avocații sunt ocrotiți de lege, astfel încât amenințarea, lovirea sau alte violențe, vătămarea corporală, lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte ori omorul, săvârșite împotriva unui avocat, în legătură cu exercitarea profesiei, sunt sancționate din punct de vedere penal.

Astfel, faptele penale menționate mai sus sunt sancționate sub forma infracțiunii de ultraj judiciar, prevăzută și pedepsită de către 279 C.pen., fapte penale ce se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu jumătate.

Potrivit dispozițiilor art. 279 alin. (4) C.pen., săvârșirea unei infracțiuni împotriva unui avocat, a unui membru de familie al avocatului ori împotriva bunurilor acestuia, în scop de intimidare sau de răzbunare, în legătură cu exercitarea profesiei, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu jumătate.

Prin „membru de familie”, în conformitate cu dispozițiile art. 177 C.pen., se înțelege: ascendenții și descendenții, frații și surorile, copiii acestora, precum și persoanele devenite prin adopție, potrivit legii, astfel de rude; soțul; persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre soți sau dintre părinți și copii, în cazul în care conviețuiesc.

Dispozițiile din legea penală privitoare la membrul de familie, în limitele prevăzute în art. 177 alin. (1) lit. a) C.pen., se aplică, în caz de adopție, și persoanei adoptate ori descendenților acesteia în raport cu rudele firești.

Simpla calitate de avocat nu este suficientă pentru existența infracțiunii, cerința esențială fiind ca fapta penală să fie în legătură cu exercitarea profesiei, chiar dacă la momentul efectiv al comiterii infracțiunii avocatul nu se afla în exercitarea profesiei.

În cazul infracțiunilor a căror tentativă este incriminată, fapta constituie infracțiunea de ultraj judiciar și în cazul în care infracțiunea care intră în conținutul infracțiunii complexe de ultraj judiciar îmbracă forma tentativei. În această situație, se aplică dispozițiile privitoare la tentativă, precum și dispozițiile art. 279 C.pen. privitoare la majorarea limitelor speciale.

Apreciem că dispozițiile art. 279 C.pen. privind ultrajul judiciar corespund parțial dispozițiilor penale cuprinse în art. 38 alin. (2), (3) și (5) din Legea nr. 51/1995, în forma anterioară noului Cod penal, astfel încât se poate afirma că protecția avocatului prin mijloace de drept penal nu are caracter de noutate în legislația română.

Profesia de avocat nu este asimilata functionarului public

Dispozițiile art. 38 alin. (1) teza a II-a se coroborează cu dispozițiile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 care stabilesc faptul că, în exercitarea profesiei, avocatul este independent și se supune numai legii, statutului profesiei și codului deontologic (Tr.C. Briciu, Instituții judiciare. Principiile de organizare a justiției. Magistratura. Avocatura, p. 335; L. Dănilă, Organizarea și exercitarea profesiei de avocat, p. 55), fără a putea să fie asimilat funcționarului public sau altui salariat.

Potrivit art. 175 C.pen., funcționarul public, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație: exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești; exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură; exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia

Dispozițiile art. 38 alin. (1) teza a II-a se coroborează cu dispozițiile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 care stabilesc faptul că, în exercitarea profesiei, avocatul este independent și se supune numai legii, statutului profesiei și codului deontologic (Tr.C. Briciu, Instituții judiciare. Principiile de organizare a justiției. Magistratura. Avocatura, p. 335; L. Dănilă, Organizarea și exercitarea profesiei de avocat, p. 55), fără a putea să fie asimilat funcționarului public sau altui salariat.

Obligatia avocatului de a respecta ordinea si solemnitatea sedintei de judecata

În conformitate cu art 283 alin 4 lit g C.proc .pen. nerespectarea de catre avocat a masurilor luate de catre presedintele completului de judecata, potrivit art. 359 C.proc.pen.reprezinta abatere disciplinara.

Prin incriminarea aceste fapte penale, infractiunea de incaalcare a solemnitatii sedintei de judecata, legiuitorul a inteles sa protejeze relatii sociale care trebuie sa se desfășoare în mod normal, fără să existe manifestări jignitoare sau obscene de natură să afecteze solemnitatea procedurilor judiciare desfășurate în fața instanței și respectul care este datorat autorității judiciare.

Latura subiectivă a infracțiunii presupune o acțiune de întrebuițare de cuvinte sau gesturi jignitoare sau obscene, de natură să perturbe activitatea instanței de judecată.

Considerăm că prin norma penală de incriminare sunt sancționate toate manifestările jignitoare îndreptate împotriva oricărei persoane aflate în sala de judecată, indiferent dacă aceasta participă sau nu la desfășurarea procedurii, indiferent dacă procedura judiciară se desfășoară în ședință publică sau în camera de consiliu, iar manifestările pot cuprinde inclusiv jignirile adresate publicului din sală.

Independența profesională a avocatului

Libertatea și independența avocatului reprezintă elemente esențiale fără de care profesia de avocat nu se poate exercita în mod deplin și efectiv, profesia de avocat este o profesie liberă, iar libertatea de gândire și de exprimare caracterizează prestația avocatului, în condițiile în care libertatea de gândire și de exprimare nu pot exista de sine stătător fără independența profesională.

În exercițiul profesiei, avocatul nu poate desfășura decât activitățile permise de lege și prevăzute expres în art. 3 din Legea nr. 51/1995, fără a putea fi supus vreunei restricții, presiuni, constrângeri sau intimidări din partea autorităților sau instituțiilor publice, a unor persoane fizice sau juridice.

Scopul profesiei de avocat, prevăzut în art. 2 din Legea nr. 51/1995, de a promova și apăra drepturile, libertățile și interesele legitime ale omului, nu poate fi realizat decât dacă avocatul este independent și dacă este ocrotit de lege.

Potrivit dispozițiilor art. 7 alin. (5) din Statut, astfel cum a fost modificat 33 prin art. 1 pct. 1 din Hotărârea nr. 428/2018 a Consiliului U.N.B.R., avocatul se bucură de o impunitate cu caracter general pentru susținerile necesare exercitării și susținerii apărării, întrucât avocatul nu răspunde penal pentru susținerile făcute oral sau în scris în fața instanțelor de judecată, a organelor de urmărire penală sau a altor organe administrative de jurisdicție, dacă aceste susțineri sunt în legătură cu apărarea și sunt necesare stabilirii adevărului, astfel cum s-a statuat și în jurisprudența CEDO în cauzele Nikula c. Finlanda, Prince c. Regatul Unit (C.L. Popescu, Pledoarie a avocatului în ședința publică. Calificarea procedeelelor utilizate de procuror drept ilegale și abuzive. Condamnare penală pentru calomnie, cu obligația de a plăti despăgubiri și cheltuieli judiciare. Libertatea de exprimare. Ingerință. Proportionalitate. Necesitatea într-o societate democratică. Violarea art. 10 din Convenție, în CJ nr. 6/2003, p. 51-57).

De asemenea, avocatul nu răspunde penal pentru susținerile făcute oral sau în scris și în situația în care susținerile sunt în legătură cu consultațiile oferite justițiabililor ori cu formularea apărării în acea cauză, dacă ele sunt făcute cu respectarea normelor de deontologie profesională, prevăzute în Legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, Statutul profesiei de avocat, Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană.

Consultațiile juridice pot fi acordate în scris sau verbal în domenii de interes pentru client, precum: redactarea și/sau furnizarea către client, prin orice mijloace, după caz, a opiniilor juridice și informațiilor cu privire la problematica solicitată a fi analizată; elaborarea de opinii legale; elaborarea proiectelor de acte juridice (contracte, convenții, statute etc.) și asistarea clientului la negocierile referitoare la acestea; elaborarea proiectelor de acte normative; participarea în calitate de consultant la activitatea organelor deliberative ale unei persoane juridice, în condițiile legii; orice alte consultații în domeniul juridic.

Considerăm că exercitarea de către avocat în mod legal a drepturilor, îndeplinirea obligațiilor prevăzute de lege și folosirea de către el a tuturor mijloacelor legale pentru apărarea libertăților, drepturilor și intereselor legitime ale clienților săi nu sunt de natură să atragă vreo formă de răspundere juridică a avocatului.

De asemenea, apreciem faptul ca nici opiniile juridice ale avocatului, dacă sunt făcute cu respectarea normelor de deontologie profesională, nu pot angaja vreo formă de răspundere juridică a acestuia.

Secțiunea a 2-a. Îndatoririle avocaților

Art. 39

(1) Avocatul este dator să studieze temeinic cauzele care i-au fost încredințate, angajate sau din oficiu, să se prezinte la fiecare termen la instanțele de judecată sau la organele de urmărire penală ori la alte instituții, conform mandatului încredințat, să manifeste conștiinciozitate și probitate profesională, să pledeze cu demnitate față de judecători și de părțile din proces, să depună concluzii scrise sau note de ședință ori de câte ori natura sau dificultatea cauzei cere aceasta ori

instanța de judecată dispune în acest sens. Nerespectarea imputabilă a acestor îndatoriri profesionale constituie abatere disciplinară.

(2) Avocatul este obligat să depună toată diligența pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale clienților și să uzeze de mijloacele prevăzute de lege, pe care le consideră favorabile acestora.

(3) Avocatul este obligat să se abțină de la asistarea și sfătuirea unui client în realizarea de către acesta de acte sau fapte ce ar putea constitui infracțiuni.

(4) Avocatul este îndreptățit să se retragă imediat și să renunțe la asistarea și reprezentarea clientului în cazul în care acțiunile și scopurile acestuia, aparent legale la începutul asistenței și/sau al reprezentării, se dovedesc, pe parcursul acesteia, ca fiind infracționale.

Corelații legislative: art. 7 alin. (2), art. 11, art. 91, art. 109 alin. (2), art. 110, art. 112, art. 133, art. 134 alin. (3) teza a treia, art. 139 alin. (2) teza a doua și alin. (3), art. 227, art. 229 alin. (1) și (4), art. 234 alin. (1) din Statut; pct. 3.1.2, pct. 4.3 teza a II-a din Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană; art. 23 din Codul deontologic al avocatului român

Bibliografie: T. Savu, Șt. Naubauer, Comentariile noului cadru legal privind profesia de avocat, Ed. Universul Juridic. București, 2004

Comentariu

Primul articol al Secțiunii a 2-a privind îndatoririle avocaților consacră, într-o enumerare cu caracter exemplificativ, o serie de obligații ce revin avocatului, indiferent de izvorul mandatului primit și indiferent dacă acesta este angajat de către client sau desfășoară activitate din oficiu.

Alineatul întâi a fost modificat prin Legea nr. 255/2004 și se corelează cu dispozițiile art. 133, respectiv art. 229 alin. (1) și (4) din Statut. Fără a deosebi între modalitățile în care avocatul poate fi angajat într-o cauză, textul stabilește că acestuia îi revin o suită de obligații descrise într-o enumerare care, tară a avea caracter exhaustiv, trasează liniile în care avocatul trebuie să își desfășoare activitatea profesională, astfel încât să fie garantată respectarea principiilor fundamentale ale profesiei de avocat. Dintre acestea, libertatea și independența sunt cele ce transpar cu evidență.

În concret, după ce a avut libertatea de a decide în ceea ce privește angajarea sau nu a unui client (ori a unei cauze), iar apoi de a alege pașii de urmat pentru ca demersul judiciar să aibă finalitatea urmărită de client, avocatul trebuie să răspundă, deopotrivă, unor exigențe profesionale de natură obiectivă și subiectivă.

Norma legală analizată pornește de la natura juridică a obligațiilor ce revin avocatului, aceea de obligații de diligență. Față de caracteristica acestei categorii de obligații, și anume aceea că obligația debitorului nu constă în îndeplinirea precizată de la început de a atinge un anumit rezultat, ci în obligația sa de a depune toate diligențele necesare pentru ca rezultatul prefigurat să se realizeze (după cum rezultă din chiar denumirea acestora, ele se deosebesc de obligațiile de rezultat tocmai prin aceea că persoana care își asuma o asemenea obligație nu trebuie să obțină un anumit rezultat, ci trebuie să întreprindă toate demersurile pentru obținerea acestui rezultat, fără ca ulterior să se poată atrage răspunderea dacă, în ciuda acestor diligențe, rezultatul prefigurat nu a fost atins.)

Secțiunea a 2-a. Îndatoririle avocaților

Art. 39

(1) Avocatul este dator să studieze temeinic cauzele care i-au fost încredințate, angajate sau din oficiu, să se prezinte la fiecare termen la instanțele de judecată sau la organele de urmărire penală ori la alte instituții, conform mandatului încredințat, să manifeste conștiinciozitate și probitate profesională, să pledeze cu demnitate față de judecători și de părțile din proces, să depună

concluzii scrise sau note de ședință ori de câte ori natura sau dificultatea cauzei cere aceasta ori instanța de judecată dispune în acest sens. Nerespectarea imputabilă a acestor îndatoriri profesionale constituie abatere disciplinară.

(2) Avocatul este obligat să depună toată diligența pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale clienților și să uzeze de mijloacele prevăzute de lege, pe care le consideră favorabile acestora.

(3) Avocatul este obligat să se abțină de la asistarea și sfătuirea unui client în realizarea de către acesta de acte sau fapte ce ar putea constitui infracțiuni.

(4) Avocatul este îndreptățit să se retragă imediat și să renunțe la asistarea și reprezentarea clientului în cazul în care acțiunile și scopurile acestuia, aparent legale la începutul asistenței și/sau al reprezentării, se dovedesc, pe parcursul acesteia, ca fiind infracționale.

Corelații legislative: art. 7 alin. (2), art. 11, art. 91, art. 109 alin. (2), art. 110, art. 112, art 133> art-a^n' (3) te:a a treia' art- H9 aHn- (-) te~a a dona și alin. (3), art. 227, f 229 alin. (1) și (4), art. 234 alin. (1) din Statut; pct. 3.1.2, pct. 4.3 teza a II-a din Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană; art. 23 din Codul deontologic al avocatului român

Bibliografie: T. Savu, Șt. Naubauer, Comentariile noului cadru legal privind profesia de avocat. Ed. Universul Juridic, București, 2004

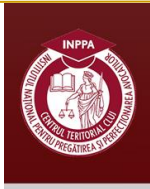
Primul articol al Secțiunii a 2-a privind îndatoririle avocaților consacră, într-o enumerare cu caracter exemplificativ, o serie de obligații ce revin avocatului, indiferent de izvorul mandatului primit și indiferent dacă acesta este angajat de către client sau desfășoară activitate din oficiu.

Alineatul întâi a fost modificat prin Legea nr. 255/2004 și se corelează cu dispozițiile art. 133, respectiv art. 229 alin. (1) și (4) din Statut. Fără a deosebi între modalitățile în care avocatul poate fi angajat într-o cauză, textul stabilește că acestuia îi revin o suită de obligații descrise într-o enumerare care, fără a avea caracter exhaustiv, trasează liniile în care avocatul trebuie să își desfășoare activitatea profesională, astfel încât să fie garantată respectarea principiilor fundamentale ale profesiei de avocat. Dintre acestea, libertatea și independența sunt cele ce transpar cu evidență.

În concret, după ce a avut libertatea de a decide în ceea ce privește angajarea sau nu a unui client (ori a unei cauze), iar apoi de a alege pașii de urmat pentru ca demersul judiciar să aibă finalitatea urmărită de client, avocatul trebuie să răspundă, deopotrivă, unor exigențe profesionale de natură obiectivă și subiectivă.

Norma legală analizată pornește de la natura juridică a obligațiilor ce revin avocatului, aceea de obligații de diligență. Față de caracteristica acestei categorii de obligații, și anume aceea că obligația debitorului nu constă în îndeplinirea precizată de la început de a atinge un anumit rezultat, ci în obligația sa de a depune toate diligențele necesare pentru ca rezultatul prefigurat să se realizeze (după cum rezultă din chiar denumirea acestora, ele se deosebesc de obligațiile de rezultat tocmai prin aceea că persoana care își asumă o asemenea obligație nu trebuie să obțină un anumit rezultat ci trebuie să întreprindă toate demersurile pentru obținerea acestui rezultat fără ca ulterior să i se poată atrage răspunderea dacă, în ciuda acestor diligențe, rezultatul prefigurat nu a fost atins), prin articolul reprodus legiuitorul enunță „diligențele” pe care trebuie să le depună avocatul în exercitarea mandatului său.

După ce a subliniat, odată în plus, rolul avocatului de a rămâne un adevărat profesionist al dreptului indiferent de modalitatea în care a luat naștere mandatul său profesional (în baza contractului încheiat cu clientul său ori prin desemnarea într-una din modalitățile prevăzute de asistența judiciară), textul analizat stabilește obligațiile generale - obiective și subiective - pe care avocatul le are în exercitarea mandatului asumat.

Cele enumerate ca fiind principalele îndatoriri ale avocatului vin să asigure finalitatea demersurilor profesionale pe care avocatul le susține în virtutea rolului său de garant al realizării efective a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale omului.

Altfel spus, odată angrenat alături de clientul său în demersul profesional (judiciar sau administrativ), avocatul își asumă, practic, obligația de a depune toate diligențele pentru a atinge finalitatea dorită.

Pe de altă parte, considerăm că legiuitorul a avut în vedere și stabilirea acelor repere necesare unei juste aprecieri a activității profesionale desfășurate, în raport cu specificul obligației asumate. În acest sens, regăsim într-o enumerare generală acele obligații pe care avocatul trebuie să le respecte pentru a nu i se putea imputa o eventuală culpă în executarea contractului de asistență juridică, în exercitarea activității sale profesionale.

Promovarea și apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice sau juridice, de drept privat ori de drept public, reprezintă scopul exercitării profesiei de avocat, iar complexul de obligații ce revin avocatului în exercitarea activității profesionale trebuie să asigure și să garanteze realizarea acestui scop.

Sintagma „conform mandatului încredințat” stabilește, pe de o parte, obligația avocatului de a aduce la cunoștință clientului său aspectele importante pentru cauza acestuia și demersurile necesare pentru obținerea finalității dorite și, pe de altă parte, obligația clientului de a-l informa în mod corect și complet pe apărătorul său. Pentru ca dispozițiile art. 39 din Legea nr. 51/1995 să fie cât mai clare, urmează ca ele să fie coroborate cu prevederile statutare privind efectele contractului de asistență juridică (art. 133 și urm. din Statut).

Obligația avocatului de a pleda cu demnitate față de judecători și părțile din proces reprezintă o continuare a dispozițiilor art. 38 alin. (2) din Legea nr. 51/1995, dar și o reflectare a independenței avocatului în raport cu clientul său. Devotamentul profesional datorat clientului nu trebuie să se confunde cu asumarea tensiunilor pe care acesta din urmă le-a acumulat, știut fiind că un asemenea demers este nu doar lipsit de profesionalism, dar și păgubitor pentru ambele părți. Implicarea afectivă a avocatului în cauza clientului său este de natură a afecta imaginea sa de profesionist și de a pune în pericol echilibrul procesual.

Teza finală a alin. (1) al art. 39 din Legea nr. 51/1995 readuce în lumină principiul legalității, mai exact acea componentă a principiului legalității profesiei de avocat potrivit căreia organizarea și funcționarea profesiei sunt reglementate de lege. Astfel, deși suntem în prezența unei profesii liberale, exercitată de persoane private, organizarea, sistematizarea acesteia (organele profesiei, drepturile și îndatoririle avocatului, sancțiunile aplicabile în cazul angajării răspunderii disciplinare) nu au fost lăsate la aprecierea membrilor corpului profesional, ci au fost reglementate de lege, urmând ca avocatul să răspundă disciplinar pentru încălcarea legii, a Statutului și a oricăror hotărâri obligatorii ale organelor profesiei.

Observăm din nou faptul că, în virtutea principiului independenței ce guvernează profesia, răspunderea avocatului pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a obligațiilor sale profesionale atrage răspunderea disciplinară a acestuia.

Normele procedurale ce guvernează materia răspunderii disciplinare în cadrul profesiei, componenta, organizarea și funcționarea instanțelor disciplinare reprezintă veritabile garanții ale unei juste aprecieri - atât pentru justițiabil, cât și pentru avocatul în cauză - a activității desfășurate de către acesta din urmă în litera și spiritul dispozițiilor art. 39 din Legea nr. 51/1995, completate cu dispozițiile statutare incidente.

Și de această dată corpului profesional îi revine sarcina dificilă de a conduce și reprezenta profesia astfel încât orice demers și/sau hotărâre a unui organ al profesiei să reprezinte o nouă confirmare a faptului că legalitatea și libertatea sunt principii fundamentale ce guvernează avocatura.

Pe de altă parte, fiind vorba despre o obligație de diligență, răspunderea disciplinară poate fi atrasă numai în cazul în care nerespectarea îndatoririlor profesionale se concretizează într-o faptă imputabilă avocatului (a se vedea, pe larg, T Savu în T. Savu, Șt. Naubauer, Comentariile noului cadru Alin. (2)-(4) ale art. 39 din Legea nr. 51/1995 au fost introduse prin Legea nr. 25/2017.

Textul de la alin. (2) se corelează cu prevederile din Statut, conform cărora strategiile și tacticile stabilite de avocat trebuie să conducă activitatea acestuia pe principiul folosirii demersurilor profesionale în favoarea clientului [art. 134 alin. (3) teza a treia], avocatul având obligația să depună toate diligențele necesare pentru îndeplinirea serviciului profesional ce i-a fost încredințat [art. 234 alin. (1)]. Reținem aici și faptul că la baza relației avocat-client stă apărarea intereselor clientului, ce are preeminență față de orice alte interese (art. 23 din Codul deontologic al avocatului român). Alin. (3) și (4) reprezintă o consacrare la nivelul Legii nr. 51/1995 a dispozițiilor preexistente din Statut [art. 139 alin. (2) teza a doua și alin. (3)]: avocatul este obligat să se abțină de la asistarea și sfatuirea conștientă a unui client în activități infracționale, fiind îndreptățit să se retragă imediat și să renunțe la asistarea și reprezentarea clientului în cazul în care acțiunile și scopurile clientului, deși aparent legale la începutul asistenței și/sau a reprezentării, se dovedesc pe parcursul acesteia ca fiind infracționale.

Art. 40 Avocatul este obligat să acorde asistență juridică în cauzele în care a fost desemnat din oficiu sau gratuit de către barou. *Corelații legislative: art. 72 alin. (2), (3) din Legea nr. 51/1995; art. 153 alin. (1), (2), art. 230 din Statut; pct. 3.7.2 din Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană; art. 58, art. 90 alin. (2) lit. b), art. 91, art. 167 alin. (3), art. 202 alin. (3) teza a doua, art. 687 alin. (1) C.proc.civ.* În sensul Legii nr. 51/1995 și al Statutului, prin asistență judiciară se înțelege asistența acordată de un avocat și reprezintă ansamblul serviciilor prestate de acesta.

Dreptului la apărare al persoanei, prin asistare sau reprezentare în fața organelor sistemului judiciar sau în fața organelor administrației publice, în scopul apărării drepturilor și intereselor legitime ale beneficiarului asistenței judiciare, fără ca acesta să fie nevoit a achita onorariul avocațial, ce urmează a fi suportat din fondurile bugetului de stat [pentru analiza reglementării asistenței judiciare, a se vedea Șt. Naubauer, Noile reglementări adoptate prin Legea nr. 270/2010 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (1), în Pandectele Române nr. 1/2011, p. 37-50].

De cele mai multe ori, mandatul avocatului izvorăște dintr-un contract de asistență juridică, încheiat în forma și condițiile reglementate de art. 121 și urm. din Statut.

Există, însă, și situații în care asistența judiciară a unui avocat reprezintă o formă a ajutorului public judiciar acordat de stat în temeiul prevederilor art. 6 lit. a) din O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă (M.Of. nr. 327 din 25 aprilie 2008), aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 193/2008 (M.Of. nr. 723 din 24 octombrie 2008), fiind acordată în mod gratuit de către barouri, la cererea persoanelor interesate care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru a beneficia de asistența juridică a unui avocat în mod gratuit sau este acordată în cauzele penale în care asistența juridică este obligatorie, iar persoana în cauză nu are un apărător ales.

Asistența judiciară reprezintă un drept fundamental al cetățeanului, care este ocrotit și garantat atât de legislația națională [art. 6 lit. a) din O.U.G. nr. 51/2008], cât și de cea europeană [art. 6 pct. 3 lit. c) din Convenția europeană a drepturilor omului]. Asistența judiciară trebuie să fie tratată ca o garanție procesuală, care să conducă la realizarea unei apărări reale și efective, putând fi acordată oricând în cursul procesului, indiferent de calitatea procesuală a părților.

Suntem în prezența unei limitări a dreptului avocatului de a accepta sau nu un anumit client, cu precizarea că o astfel de situație poate să apară numai cu privire la avocații înscriși, la cerere, în Registrul de asistență judiciară. În aceste condiții, avocatul desemnat să asigure asistența judiciară în condițiile art. 70-71 din Legea nr. 51/1995 sau asistența extrajudiciară în condițiile art. 73 din același act normativ nu poate refuza această sarcină profesională, decât în cazul în care există un conflict de interese (cu un alt client) sau pentru un alt motiv bine justificat.

Tot legea specială este cea care - în cuprinsul art. 7 - stabilește faptul că neonorarea acestei obligații constituie abatere disciplinară.

Dispoziția legală se constituie într-o veritabilă garanție a respectării dreptului fundamental la apărare, prin servicii juridice prestate de un corp de profesioniști, în mod egal pentru toți cetățenii.

Dispoziția legală analizată se corelează cu obligația fiecărui barou de a asigura asistența judiciară în cauzele penale în care apărarea este obligatorie potrivit dispozițiilor Codului de procedură penală (sau potrivit diferitelor legi speciale cu dispoziții penale), în alte cauze decât cele penale ca modalitate de acordare a ajutorului public judiciar sau sub forma asistenței judiciare gratuite, în condițiile prevăzute de art. 70 alin. (2) din Legea nr. 51/1995 (în cazuri excepționale, dacă persoană în cauză este lipsită de mijloace materiale).

Esențial este faptul că, indiferent de izvorul dreptului la asistență judiciară, avocatul are aceleași drepturi și obligații față de client. Prin înscrierea în registrul de asistență judiciară, avocatul își asumă obligația de a acorda asistență judiciară în orice cauză în care va fi desemnat, indiferent de temeiul acordării asistenței judiciare. Încălcarea acestei obligații constituie abatere disciplinară, fiind sancționată în consecință [art. 153 alin. (2) din Statut],

Asistența judiciară reprezintă o componentă a dreptului la un proces echitabil, ocrotit și garantat de dispozițiile art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului (cauza *Atrico c. Italia*, nr. 6694/74). Convenția europeană a drepturilor omului are ca scop protejarea în mod concret și efectiv a drepturilor persoanelor, nu doar în mod teoretic și iluzoriu. Tocmai de aceea, avocatul desemnat să acorde asistența judiciară trebuie, în primul rând, să asigure această asistență, fiind pasibil, în caz contrar, de aplicarea unei sancțiuni disciplinare, iar apoi să se asigure că asistența acordată este una reală, efectivă, și nu doar formală.

Codul de procedură civilă, intrat în vigoare la data de 15 februarie 2013, a introdus instituția curatelei speciale, reglementată în cuprinsul art. 58, art. 167 alin. (3), art. 202 alin. (3) teza a doua, art. 687 alin. (1) - (a se vedea, pe larg, Șt. Naubauer, *Curatela specială - monopol judiciar al avocaților*, în *RRDJ* nr. 5/2017, p. 153-158). Regăsim, din nou, rolul avocatului de garant al respectării drepturilor și intereselor persoanei, dar și recunoașterea capacității sale profesionale de a lua măsurile necesare pentru păstrarea sau conservarea unor drepturi. Numirea curatorului se face de către instanță dintre avocații desemnați de către barou. Fiind vorba despre un nou caz în care dreptul avocatului de a-și alege clientul suferă o limitare, desemnarea de către barou nu se poate face decât în baza acordului - de principiu - exprimat de avocat prin formularea cererii de înscriere în evidențele ținute în acest scop. În cadrul modificărilor aduse Statutului prin Hotărârea Consiliului U.N.B.R. nr. 852 din 14 decembrie 2013, materia analizată își regăsește reglementarea statutară inclusiv prin trimitere la dispozițiile art. 108-119, situație ce confirmă faptul că obligația enunțată la art. 40 din Legea nr. 51/1995 este prezentă, în egală măsură, și în cazul avocatului desemnat în calitate de curator special. Mai mult decât atât, faptul că baroul este implicat în toate etapele procedurale legate de desemnarea curatorului special și de plata indemnizației acestuia [art. 6 din Hotărârea Consiliului U.N.B.R. nr. 852/2013, respectiv art. 911 alin. (5) din Statut], conduc spre aceeași concluzie logică a asimilării obligațiilor stabilite în sarcina curatorului avocat celor stabilite de Legea nr. 51/1995 pentru avocatul desemnat să acorde asistență juridică din oficiu sau gratuit. Principiul este confirmat o dată în plus de dispozițiile art. 162 alin. (4)

din Statut (completat astfel prin art. 8 al Hotărârii Consiliului U.N.B.R. nr. 852/2013), care stabilesc dreptul consiliului baroului de a refuza, motivat, înscrierea unui avocat în registrul de asistență judiciară sau de a dispune radierea din acest registru, în cazul în care avocatul în cauză a refuzat să îndeplinească activitatea de curator după ce a fost numit de instanță sau a trebuit să fie înlocuit din această calitate din motive imputabile acestuia.

Art. 41

Avocatul este obligat să se asigure pentru răspunderea profesională, în condițiile stabilite prin statutul profesiei.

Corelații legislative: art. 217 alin. (7) teza a 11-a, art. 231 din Statut; pct. 3.9 din Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană

Bibliografie: Șt. Naubauer, Legea organizării și exercitării profesiei de avocat. Explicații teoretice și practice (articolele 1-28), Ed. Universul Juridic, București, 2013

Asigurarea de răspundere profesională reprezintă o garanție pentru acoperirea prejudiciilor cauzate de avocat în exercitarea profesiei sale. Remarcăm faptul că asigurarea profesională este o obligație legală și statutară a avocatului, fiind evident scopul urmărit: acela de garanție pentru clientul acestuia.

În sens generic, prin sintagma „risc asigurat” în materia asigurării profesionale a avocatului se desemnează pierderile bănești pe care asiguratul trebuie să le suporte, în perioada valabilității poliței de asigurare, ori de câte ori a provocat un prejudiciu unui client al său, persoană fizică sau persoană juridică, ca urmare a unor acte sau fapte săvârșite din culpa sa, pentru care devine răspunzător în baza contractului de asistență juridică încheiat cu clientul sau a Legii nr. 51/1995, a Statutului profesiei, a convențiilor internaționale și a regulilor eticii profesionale.

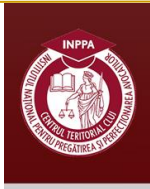
Răspunderea juridică a avocaților, ca formă a răspunderii civile, reprezintă consecința juridică negativă pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare de către avocat a obligațiilor profesionale față de client, exprimată prin necesitatea reparării prejudiciului cauzat clientului.

În practica profesională pot fi întâlnite diferite modalități de încălcare a obligațiilor profesionale, cum ar fi: neprezentarea la un termen procesual, nerespectarea dispozițiilor legale referitoare la conflictul de interese, nerespectarea obligațiilor legale referitoare la secretul profesional, efectuarea unei cercetări juridice necorespunzătoare, acordarea de consultații juridice incorecte etc. În regulă generală, obligațiile profesionale asumate de avocat sunt obligații de diligență, de mijloace, care presupun ca avocatul să manifeste toată diligență profesională în vederea atingerii rezultatului propus.

În practica internațională, de-a lungul timpului, s-au înregistrat numeroase cazuri de angajare a răspunderii profesionale a avocatului. De pildă, într-o cauză supusă jurisdicției Curții de Justiție din statul american Pennsylvania a fost angajată răspunderea profesională a unui avocat pentru acordarea de consultații eronate la încheierea unui contract (cauza Colman vs. Duane Moris - în cauza respectivă Curtea a constatat că avocatul, în mod eronat, a spus clientului că acesta nu urmează să achite taxele fiscale restante ale unei întreprinderi vândute).

În mod similar, într-o altă cauză, Curtea Supremă de Justiție din New York a stabilit încălcarea obligației de confidențialitate și a regulilor privind conflictul de interese în cazul unui avocat care a reprezentat ambele părți la încheierea unui contract de înstrăinare a bunurilor reclamantului, fără a-l informa pe acesta despre acțiunile vătămătoare ale celeilalte părți contractante.

În societatea contemporană, fenomenul răspunderii profesionale a avocaților este tot mai răspândit. Prin „răspundere profesională” se înțelege acoperirea prejudiciilor efective încercate de client și rezultate din exercitarea profesiei cu nerespectarea dispozițiilor Legii nr. 51/1995, pe cele ale Statutului și a normelor deontologice. Dispoziții în acest sens sunt prevăzute și de Codul deontologic al

avocaților din Uniunea Europeană, care subliniază obligația avocatului de a se asigura pentru răspundere profesională: „Avocatul trebuie să își asigure responsabilitatea civilă profesională într-o măsură rezonabilă ținând cont de natura și importanța riscurilor asumate” (pct. 3.9.1 din Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană).

În România, avocații sunt obligați să se asigure pentru răspundere profesională în mod diferențiat, după cum au calitatea de avocați definitivi sau avocați stagiați. Avocații definitivi trebuie să se asigure de răspundere profesională pentru un risc asigurat în valoare de minim 6.000 euro anual, iar avocații stagiați se asigură pentru un risc în valoare de minim 3.000 euro anual [art. 231 alin. (3) din Statut].

Pentru a sublinia importanța acestei obligații, legiuitorul a prevăzut în mod expres că neîndeplinirea acesteia atrage neînscrisura în tabloul anual al avocaților cu drept de exercitare a profesiei [art. 231 alin. (7) din Statut]. Suntem din nou în prezența unei garanții prin care normele ce reglementează organizarea și exercitarea profesiei de avocat veghează asupra intereselor celor pe care avocații îi asistă sau reprezintă.

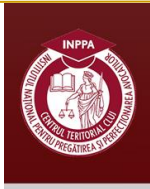
Modalitatea de încheiere a asigurărilor profesionale în cazul formelor colective de exercitare a profesiei de avocat este reglementată prin dispozițiile art. 231 alin. (5) din Statut. Potrivit acestora, „Societatea civilă profesională și societatea profesională cu răspundere limitată pot încheia asigurare profesională în care să fie cuprinși toți avocații care își exercită profesia în calitate de asociați, colaboratori sau salariați în interiorul profesiei”.

În cazul în care se pune problema angajării răspunderii profesionale a avocatului, sunt supuse verificării toate activitățile desfășurate în cauza respectivă, pentru a se stabili dacă, pornind de la natura obligațiilor asumate de avocat - obligații de diligență - se poate reține o culpă a acestuia în desfășurarea activității profesionale în acea cauză. În S.U.A. - cauza *Moare vs. Lubnau*, 1993, Curtea Supremă a statului Wyoming a reținut că propunerea sau nu a unor anumite dovezi în susținerea cererii de divorț reprezintă o decizie tactică care ține în mod esențial de un anumit tip raționament, de o anumită strategie pe care avocatul angajat de reclamantă le-a construit, astfel încât nu se poate angaja răspunderea profesională a acestuia pentru simplul fapt de a nu solicita administrarea unei probe; a se vedea, în același sens, cauza *Simko vs. Blake*, Michigan, S.U.A. 1995.

În considerarea rolului extrem de important pe care avocatul îl are în realizarea actului de justiție, profesia de avocat implică o responsabilitate sporită; membrii corpului profesional trebuie să conștientizeze acest rol și să întreprindă toate diligențele cerute de etică și deontologia profesională în vederea îndeplinirii acestuia, urmând ca, în caz contrar, să răspundă contractual față de clienți pentru prejudiciile cauzate acestora și disciplinar în fața organelor specializate ale profesiei.

O mențiune aparte se impune a fi făcută în legătură cu situația avocatului colaborator. Așa cum s-a arătat, în activitatea desfășurată pentru clientela personală, colaboratorul răspunde personal față de client, având, totodată, și obligația să nu prejudicieze, prin această activitate, forma de exercitare a profesiei din care face parte. În scopul acoperirii eventualelor prejudicii aduse forme de exercitare a profesiei, părțile contractului de colaborare pot conveni expres ca, pentru gestionarea clientelei personale, colaboratorul să încheie o asigurare de răspundere civilă profesională care să precizeze cuantumul riscului asigurat, distinctă de asigurarea pentru răspundere profesională prevăzută de art. 41 din Legea nr. 51/1995 [art. 217 alin. (7) teza a II-a coroborat cu art. 5 alin. (3) lit. d) din anexa nr. IX la Statut - a se vedea Șt. Naubauer, *Legea organizării și exercitării profesiei de avocat*. Explicații teoretice și practice (articolele 1-28), Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 50-51].

Art. 42 Avocatul este obligat să participe la toate ședințele convocate de consiliul baroului, la activitățile profesionale și la ședințele organelor de conducere din care face parte. Absențarea repetată și în mod nejustificat constituie abatere disciplinară. Corelații legislative: art. 51, art. 52

din Legea nr. 51/1995; art. 232 din Statut Bibliografie: I. Leș, Organizarea sistemului judiciar românesc. Noile reglementări, Ed. AII Beck. București, 2004

În temeiul autonomiei de care se bucură, profesia de avocat are o organizare de sine stătătoare, cu organe proprii de conducere (a se vedea și / . Leș, Organizarea sistemului judiciar românesc. Noile reglementări, Ed. AII Beck, București, 2004, p. 230). Prin obligația instituită de textul ce face obiectul comentariului, legiuitorul atrage atenția asupra faptului că, deși profesia de avocat este marcată de caracterul său liberal și se exercită în forme private, ea se desfășoară într-un cadru organizat, iar membrii acestui corp profesional au obligația de a participa la ședințele sau activitățile profesionale organizate de organele de conducere ale profesiei.

În ceea ce privește organizarea și conducerea profesiei de avocat, rolul statului este limitat la reglementarea - prin lege specială - a structurilor organizatorice și cadrului general în care aceasta se desfășoară, întrucât conducerea efectivă a profesiei este asigurată în mod independent de corpul profesional.

Dreptul avocaților de a-și alege organele de conducere sau reprezentanții reprezintă una dintre principalele manifestări ale principiului independenței profesiei. În aceste condiții, participarea la ședințele convocate de către cei pe care ei înșiși i-au ales este și trebuie să rămână una dintre principalele obligații profesionale.

Trebuie să avem în vedere faptul că principala ședință convocată de 5 consiliul baroului este aceea a adunării generale pentru ca apoi, văzând competențele speciale ale acestui organ de conducere al baroului, să observăm importanța majoră pe care o are participarea fiecărui avocat la această ședință (a se vedea infra, comentariul de sub art. 51).

Concret, în cadrul adunării generale a baroului fiecare avocat participă în mod nemijlocit la adoptarea măsurilor cele mai importante ce țin de exercitarea profesiei în baroul respectiv, iar, indirect, prin delegații aleși în vederea participării la Congresul avocaților, la adoptarea unor politici profesionale de interes general, a unor norme infraparlamentare ce urmează a fi cuprinse în Statutul profesiei sau la formularea de propuneri legislative interesând profesia de avocat.

Potrivit dispozițiilor tezei a II-a a articolului comentat, constituie abatere disciplinară nerespectarea obligației avocatului de a participa la aceste activități ale corpului profesional, inclusiv la ședințele organelor de conducere a profesiei din care avocatul face parte, dacă absența este repetată și, totodată, nejustificată. Textul nu explică ce se înțelege prin caracterul „repetat” al absenței și nici nu stabilește un interval de timp care să fie avut în vedere pentru evaluarea respectării acestei îndatoriri.

De altfel, în teza I a articolului, legiuitorul se referă expres la „toate” activitățile enumerate în text, ceea ce conduce la concluzia că obligația de implicare a avocatului în aceste activități este una de esență și perpetuă - concluzie firească în privința unei profesii care se autoconduce. Dincolo de valoarea de principiu a acestor prevederi, inexistența unor limitări în timp este însă de natură să conducă, în practică, la o aplicare neuniformă.

Dacă pentru avocații desemnați în organele de conducere a profesiei există implicit, o limitare a obligației de a participa la toate activitățile acestor organe (durata mandatului pentru care au fost aleși), nu există o asemenea limitare pentru cei necuprinși în aceste structuri. Aceasta înseamnă că un avocat care absentează nemotivat de la o întrunire a adunării generale, va fi supus riscului aplicării unei sancțiuni disciplinare dacă va absenta nejustificat, a doua oară după 10 ani, de exemplu. O asemenea interpretare strictă ar fi însă una excesivă, viața demonstrând că există împrejurări în care o neparticipare, deși nejustificată, nu semnifică și dezinteresul celui în cauză față de viața corpului profesional. Ar fi însă de dorit ca prin Statutul profesiei de avocat să fie introduse limite rezonabile pentru evaluarea în timp a îndeplinirii de către avocat a acestei obligații fundamentale.

În redactarea actuală, art. 232 al Statutului reiterează dispozițiile art. 42 din Legea nr. 51/1995, dar într-o formă sistematizată. Astfel, un alineat distinct este consacrat avocaților care fac parte din organele de conducere ale profesiei. Este, de asemenea, precizată modalitatea de înștiințare a avocaților cu referire la activitățile la care aceștia trebuie să participe: convocarea sau, respectiv, anunțurile afișate la sediile instanțelor din circumscripția baroului. Interesant este că în alin. (3) legiuitorul secundar a tratat încălcarea obligației într-un registru puțin diferit de Legea nr. 51/1995.

Pe de o parte, nu se mai face referire la caracterul repetat al absenței, fiind menținută numai cerința ca aceasta să fie nejustificată, iar încălcarea obligației de participare este calificată drept abatere disciplinară gravă. Pe de altă parte, activitățile menționate la alin. (1) și (2), la care avocatul trebuie să participe, nu mai sunt însoțite de sintagma „toate”. Textul din Statut nu cuprinde, așadar, elementele de circumstanțiere a căror lipsă am semnalat-o în comentariile de mai sus, ceea ce înseamnă că rămâne, deocamdată, la latitudinea organelor de conducere a profesiei să aplice cu înțelepciune și în mod uniform aceste prevederi.

Art 43 (1) Avocatul este obligat să țină evidențele cerute de lege și de statut cu privire la cauzele în care s-a angajat și să achite cu regularitate și la timp taxele și contribuțiile stabilite pentru formarea bugetului baroului și a fondurilor Casei de Asigurări a Avocaților din România și ale filialelor. Bugetul U.N.B.R. este format din contribuțiile barourilor, stabilite conform legii și statutului profesiei.(2) Actele întocmite de avocat pentru ținerea evidențelor profesionale cerute de lege, precum și pentru legitimarea față de terți a calității de reprezentant au forța probantă deplină până la înscrierea în fals.

Corelații legislative: art. 27, art. 32 din Legea nr. 51/1995; art. 49, art. 223 alin. (5), art. 235, art. 239 din Statut Bibliografie: T. Savu, Șt. Naubauer, Comentariile noului cadru legal privind profesia de avocat. Ed. Universul Juridic, București, 2004; Șt. Naubauer, Noile reglementări adoptate prin Legea nr. 270/2010 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (111), în Pandectele Române nr. 3/2011; Șt. Naubauer, Legea organizării și exercitării profesiei de avocat. Explicații teoretice și practice (articolele 1-28), Ed. Universul Juridic, București, 2013

Primul alineat al normei analizate - astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 255/2004 - conține două obligații distincte ale avocatului: de a ține evidențele cerute de lege și statut cu privire la cauzele în care s-a angajat și de a achita la timp și cu regularitate taxele și contribuțiile profesionale. Conform dispozițiilor art. 239 din Statut, în funcție de activitățile pe care le desfășoară, avocatul este obligat să țină următoarele evidențe: contractele de asistență juridică; registrul de evidență a contractelor de asistență juridică (modelul contractului de asistență juridică este cuprins în anexa XVII a Statutului); registrul de înregistrare a actelor juridice atestate de avocat cu privire la identitatea părților, conținutul și data actelor în condițiile art. 3 alin. (1) lit. c) și d) din Legea nr. 51/1995 (modelul acestui registru este cuprins în anexa XVIII la Statut) și art. 92 alin. (2) din Statut- registrul de înregistrare a activităților fiduciare, în condițiile art. 3 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 51/1995 (modelul acestui registru este cuprins în anexa XIX din Statut); registrul de înregistrare a părților de interes, a părților sociale, a acțiunilor societăților, în condițiile art. 3 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 51/1995 (modelul acestui registru este cuprins în anexa XX din statut). În vederea asigurării îndeplinirii acestei obligații, Statutul stabilește îndreptățirea consiliului baroului ca, printr-un consilier delegat, să verifice modalitatea în care avocatul își îndeplinește aceste obligații, cu precizarea că refuzul avocatului de a prezenta oricare dintre evidențele solicitate (cu excepția contractelor de asistență juridică, a căror verificare se face numai de decan sau de consilierul desemnat în acest scop), constituie abatere disciplinară [art. 239 alin. (4) și (5) din Statut]. În cuprinsul normei statutare remarcăm reglementarea specială cu privire la verificarea contractelor de asistență juridică, evidențe profesionale ce pot fi verificate numai în cazul unei anchete

disciplinare și numai de către decan sau un consilier desemnat în acest scop. Logica acestei reglementări este evidentă și ține de caracterul confidențial al contractului de asistență juridică și al clauzelor din cuprinsul acestuia. Obligația ce rezultă din teza a doua a alin. (1) este aceea de a achita cu regularitate și la timp contribuțiile datorate pentru formarea bugetului baroului din care avocatul face parte și al filialei casei de asigurări a avocaților. Așa cum s-a arătat, în urma reformei instituite prin Legea nr. 255/2004, titularul obligației de formare a bugetului U.N.B.R. este baroul, iar nu avocatul (Șt. Naubauer în T. Savu, Șt. Naubauer, Comentariile noului cadru legal privind profesia de avocat, Ed. Universul Juridic, București, 2004, p. 130).

Termenele de plată și quantumul acestor taxe și contribuții se stabilesc prin decizie a baroului, respectiv a Consiliului U.N.B.R. și se aduc la cunoștința avocaților în cel mult 15 zile de la data adoptării [art. 235 alin. (2) teza întâi din Statut].

Neplata totală sau parțială a taxelor și contribuțiilor profesionale către barou, către U.N.B.R. și către sistemul propriu de asigurări sociale, timp de 3 luni de la scadența acestora, atrage suspendarea calității de avocat până la lichidarea integrală a datoriilor [art. 27 lit. c) din Legea nr. 51/1995 și art. 49 alin. (1) lit. c) din Statut].

Așa cum s-a arătat însă, art. 43 alin. (1) teza a II-a din Legea nr. 51/1995, care stabilește că bugetul U.N.B.R. este format din contribuțiile barourilor, se coroborează cu art. 59 alin. (3) teza I din aceeași lege, unde se prevede că bugetul U.N.B.R. se formează din contribuția barourilor în cote stabilite de Congresul avocaților; prin urmare, suspendarea calității de avocat pentru neplata taxelor și contribuțiilor către U.N.B.R. trebuie interpretată ca o consecință a neîndeplinirii acestei obligații ce incumbă avocatului față de barou și având în vedere faptul că bugetul barourilor este format din taxele și contribuțiile profesionale plătite de avocați [a se vedea Șt. Naubauer, Legea organizării și exercitării profesiei de avocat. Explicații teoretice și practice (articolele 1-28), Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 213].

Distinct față de măsura suspendării, depășirea termenului de plată atrage aplicarea unor majorări de întârziere în quantum de 0,15% pentru fiecare zi de întârziere, calculate în raport de suma datorată [art. 235 alin. (5) din Statut].

Beneficiind de un sistem propriu de asigurări sociale, avocații au totodată obligația de a declara corect și de a achita la timp sumele datorate, iar plata contribuției lunare pentru constituirea bugetului Casei de Asigurări a Avocaților este o condiție obligatorie pentru exercitarea profesiei de avocat.

Pornind de la obligațiile anterior descrise, constituie abateri disciplinare nedeclararea corectă a veniturilor lunare brute și refuzul prezentării la controlul efectuat de către organele de control desemnate.

Suntem în prezența unor norme ce urmăresc menținerea unui sistem de asigurări sociale stabil și sănătos, dar și interesul fiecăruia dintre avocați, în condițiile în care unul dintre principiile pe baza cărora este organizat și funcționează sistemul de asigurări al avocaților este acela al contributivității.

Forța probantă a actelor întocmite de avocat pentru ținerea evidențelor profesionale și pentru legitimarea față de terți

Alineatul al doilea al art. 43 din Legea nr. 51/1995 a fost introdus prin Legea nr. 270/2010. Așa cum s-a arătat, prin acest text legiuitorul a recunoscut avantajele regimului juridic aplicabil actelor autentice în materie probatorie pentru evidențele ținute de avocat pe parcursul activității, cât și pentru legitimarea față de terți a calității sale de reprezentant pe baza împuternicirii avocațiale emise în temeiul contractului de asistență juridică [Șt. Naubauer, Noile reglementări adoptate prin Legea nr. 270/2010 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (III), în Pandectele Române nr. 3/2011, p. 82].

Textul se corelează cu alin. (1) al art. 239 din Statut în ceea ce privește forța probantă deplină, până la înscrierea în fals, a înscrisurilor întocmite de avocat pentru organizarea activității și legitimarea sa față de terți, cu condiția ca ele să poarte semnătura avocatului și ștampila formei de exercitare a profesiei în care acesta își desfășoară activitatea.

Din exemplificarea dată de art. 239 alin. (3) din Statutul profesiei, reținem că au această valoare următoarele înscrisuri: împuternicirea avocațială, delegația de substituie, contractul de salarizare în interiorul profesiei, contractul de colaborare, contractul de grupare a cabinetelor individuale. Efectele juridice ale acestei dispoziții sunt foarte importante. Astfel, contestarea autenticității înscrisurilor întocmite de avocat, anterior evocate, se va putea realiza doar prin procedura falsului. Aceste înscrisuri sunt astfel asimilate înscrisurilor autentice, bucurându-se, din această perspectivă, de o forță juridică superioară celor sub semnătură privată.

Art. 44

Avocatul este obligat să restituie actele ce i s-au încredințat persoanei de la care le-a primit.

Corelații legislative: art. 149 alin. (2), art. 233 din Statut

Bibliografie: L. Dănilă, Organizarea și exercitarea profesiei de avocat, ed. 2, Ed. C.H. Beck, București, 2008

În desfășurarea activității sale, avocatul trebuie să-și formeze convingerea profesională asupra cauzei cu care a fost investit de client, pentru a-l putea asista sau reprezenta pe acesta și a-i susține interesele în limitele și cu respectarea legii, inclusiv prin dovedirea susținerilor pe care le face prin cererile formulate în numele clientului său.

În acest scop, clientul va pune la dispoziția avocatului toate documentele pe care acesta i le solicită sau pe care le consideră necesare pentru rezolvarea în mod favorabil a cauzei ce i-a fost încredințată.

Reținând posibilitatea ca instanța să solicite avocatului prezentarea originalului înscrisului exhibat sub sancțiunea neluării în seamă a copieii depuse la dosar, este necesar că acesta să se afle în păstrarea avocatului, pe tot parcursul derulării cauzei.

Mai mult decât atât, există posibilitatea ca partea căreia i se opune înscrisul prezentat să pună la îndoială autenticitatea acestuia, ipoteză în care instanța va pune în vedere avocatului care reprezintă partea ce se folosește de înscrisul respectiv să prezinte originalul înscrisului, sub aceeași sancțiune de a nu se ține seama de acesta (art. 306 C.proc.civ.).

La finalizarea cauzei, a mandatului sau la cererea expresă a persoanei care i-a încredințat actul original, avocatul are obligația de a-l restitui de îndată și necondiționat. El nu va putea, așadar, să refuze restituirea în considerarea neîndeplinirii unei obligații asumate de client (de exemplu, neplata onorariului), art. 149 alin. (2) din Statut stabilind că, în cazul în care clientul datorează avocatului restanțe din onorarii și din cheltuielile făcute în interesul acestuia, avocatul are drept de retenție asupra bunurilor încredințate, cu excepția înscrisurilor originale care i-au fost puse la dispoziție.

Cu privire la obligația care îi revine avocatului de a restitui clientului originalele documentelor încredințate în vederea soluționării cauzei în care a fost angajat, observăm aplicarea regulii prevăzute în materia contractului de mandat, în cazul căruia, de asemenea, mandatarul este ținut de obligația de a preda mandantului toate bunurile ce i-au fost încredințate în vederea îndeplinirii mandatului, la încetarea contractului de mandat (art. 2019 și art. 2037 C.civ.).

Cât privește persoana în raport cu care obligația analizată este instituită, reținem sintagma „persoanei de la care le-a primit”. În condițiile în care contractul de asistență juridică se încheie între forma de exercitare a profesiei, pe de o parte, și client, reprezentantul legal sau mandatarul acestuia, de

cealaltă parte, în mod firesc avocatul este obligat să restituie înscrisurile originale persoanei care i le-a încredințat (a se vedea L. Dănilă, Organizarea și exercitarea profesiei de avocat, ed. 2, Ed. C.H. Beck, București, 2008, p. 176). Aceasta nu înseamnă, însă, că, de exemplu, în cazul în care avocatul a primit înscrisuri de la un împuternicit al unui client arestat preventiv, el va putea refuza cererea clientului, pus ulterior în libertate, de a i se restitui lui înscrisurile al căror titular este acesta.

În ceea ce privește modalitatea în care formalitatea urmează a fi îndeplinită, ea este descrisă de art. 233 alin. (2) din Statut: avocatul va întocmi, în acest sens, un proces-verbal semnat de client sau va expedia documentele prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire și cu conținut declarat în concret, forma în care se realizează predarea trebuie să prezinte garanția predării corecte și complete a tuturor înscrisurilor originale care s-au aflat pentru o perioadă de timp în păstrarea avocatului.

Art. 45

(1) Avocatul nu poate asista sau reprezenta părți cu interese contrare în aceeași cauză sau în cauze conexe și nu poate pleda împotriva părții care l-a consultat mai înainte în legătură cu aspectele litigioase concrete ale pricinii.

(2) Orice contact dintre avocat și o persoană cu interese contrare în cauza în care avocatul este angajat, reprezentantul acesteia sau un terț care se dovedește că este interesat de soluția ce se va pronunța în cauză nu poate fi realizat decât cu acordul expres, prealabil, al clientului, în prezența clientului sau a persoanei desemnate de acesta.

(3) Avocatul nu poate fi ascultat ca martor și nu poate furniza relații niciunei autorități sau persoane cu privire la cauza care i-a fost încredințată, decât dacă are dezlegarea prealabilă, expresă și scrisă din partea tuturor clienților săi interesați în cauză.

(4) Calitatea de martor are întâietate față de calitatea de avocat cu privire la faptele și împrejurările pe care acesta le-a cunoscut înainte de a fi devenit apărător sau reprezentant al vreunei părți în cauză.

(5) Dacă a fost ascultat ca martor, avocatul nu mai poate desfășura nicio activitate profesională în acea cauză.

(6) Divulgarea de către avocat, fără drept, a unei informații confidențiale din sfera privată a clientului său ori care privește un secret operațional sau comercial care i-a fost încredințat în virtutea aceleiași calități sau de care a putut să ia cunoștință în timpul desfășurării activităților specifice profesiei constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

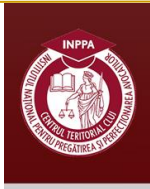
(7) Sunt obligați să respecte secretul profesional și membrii organelor de conducere ale profesiei de avocat cu privire la aspectele de care au luat cunoștință în virtutea exercitării prerogativelor cu care au fost învestiți.

(8) Nu constituie infracțiune fapta avocatului de nedenunțare a unor infracțiuni despre care ia cunoștință în exercitarea profesiei, cu excepția următoarelor infracțiuni:

- 1. omor, ucidere din culpă sau altă infracțiune care a avut ca urmare moartea unei persoane;**
- 2. genocid, infracțiuni contra umanității sau infracțiuni de război contra persoanelor;**
- 3. cele prevăzute de art. 32-38 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, cu modificările și completările ulterioare.**

În toate cazurile, este exonerat de răspundere avocatul care previne săvârșirea infracțiunii sau consecințele acesteia în alt mod decât denunțarea făptuitorului.

(9) Avocatul nu poate îndeplini funcția de expert sau de traducător în cauza în care este angajat apărător.

Corelații legislative: art. 11 din Legea nr. 51/1995; art. 114-117, art. 8, art. 242 din Statut; pct. 3.2 din Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană: art. 11 alin. (10) teza a doua, art. 12 din Codul deontologic al avocatului român

Bibliografie: Șt. Naubauer, Legea organizării și exercitării profesiei de avocat. Explicații teoretice și practice (articolele 1-28), Ed. Universul Juridic, București, 2013

Conflictul de interes în exercitarea profesiei de avocat

Alin. (1) al art. 45 din Legea nr. 51/1995 reglementează instituția conflictului de interes. Pornind de la principiul exercitării profesiei în mod independent și reținând obligația avocatului de a își sfătui clientul cu promptitudine, în mod conștiincios, corect și cu diligență (art. 111 din Statut și pct. 3.1.2 din Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană), interdicția evocată constituie una dintre regulile ce guvernează atât încheierea, cât și încetarea raporturilor dintre avocat și client.

În considerarea calității de confident al clientului în ceea ce privește cauza pentru care a fost angajat, onorarea obligației de a păstra secretul profesional impune avocatului inclusiv interdicția de a asista sau reprezenta părți cu interese contrare. Numai astfel avocatul își va putea îndeplini corespunzător obligația de a depune toată diligență pentru apărarea libertăților, drepturilor și intereselor legitime ale clientului său (art. 110 din Statut).

Alături de obligația păstrării secretului profesional, confidențialitatea este una dintre obligațiile fundamentale ale avocatului și constituie temei al relației de încredere deplină dintre avocat și client. Ea reprezintă, totodată o garanție a onestității, a credibilității avocatului și profesiei.

Statutul profesiei [art. 114 alin. (1)] și Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană (pct. 3.2.1.) precizează interdicția analizată stabilind faptul că aceasta operează nu numai atunci când există un conflict de interes, ci și în cazul în care există riscul de a apărea un astfel de conflict. În același sens, Codul deontologic al avocatului român prevede la art. 12 alin. (1), că avocatul nu poate asista sau reprezenta un client în condițiile în care interesele clientului sunt sau ar putea fi în conflict cu interesele altor clienți ori ale avocatului.

Avocatul nu poate reprezenta doi sau mai mulți clienți în aceeași cauză dacă intereselor lor sunt contrare sau, așa cum am arătat, dacă există riscul intervenirii unui asemenea conflict de interes. În cazul în care un astfel de conflict apare în timpul derulării mandatului ce i-a fost încredințat, avocatul este dator să înceteze reprezentarea.

Totodată, avocatul nu va putea pleda împotriva părții care l-a consultat anterior cu privire la aspecte concrete ce fac obiectul litigiului. Obligația de confidențialitate se întrepătrunde cu aceea a păstrării secretului profesional.

Aceste obligații decurg din și sunt în strânsă legătură cu obligația de loialitate pe care avocatul o are față de clienții săi. Loialitatea față de client este de esența rolului avocatului, iar în virtutea acesteia avocatul este dator să prevină apariția unui conflict între interesele clienților pe care îi reprezintă sau între interesele acestora și propriile sale interese.

Pentru că dispozițiile legale analizate tind să protejeze drepturile și interesele clienților în cauză, Statutul precizează că nu există conflict de interes când exercitarea de către avocat a anumitor activități are loc numai după informarea clientului și cu acordul expres al acestuia, scopul urmărit de avocat fiind tocmai concilierea; când, pe baza acordului exprimat de clienții cu interese aparent contrare, avocatul recomandă adoptarea unei strategii comune; în cadrul unei negocieri, când, cu acordul clienților, avocați din cadrul aceleiași forme de exercitare a profesiei intervin separat pentru clienți diferiți; în cazul în care

fiecare dintre clienții care ar putea fi afectați de asistența juridică acordată, după ce a fost informat în acest sens de către avocat; își exprimă acordul expres cu privire la prestarea activității de asistență juridică (art. 116 din Statut).

Altfel spus, fiind vorba despre o garanție instituită pentru protejarea intereselor clientului, acesta din urmă poate renunța la ea sau o poate circumstanția.

Prin Legea nr. 25/2017 a fost introdus textul actualului alin. (2) 10 al art. 45 din Legea nr. 51/1995, ce reglementează „acordul expres, prealabil, al clientului” în materia conflictului de interese.

Reținem aici că art. 284 din Codul penal incriminează fapta avocatului care, în înțelegere frauduloasă cu o persoană cu interese contrare în aceeași cauză, în cadrul unei proceduri judiciare sau notariale, vatămă interesele clientului, pedeapsa fiind închisoarea de la 3 luni la 1 an sau amenda; cu aceeași pedeapsă se sancționează înțelegerea frauduloasă dintre avocat și un terț interesat de soluția ce se va pronunța în cauză, în scopul vătămării intereselor clientului.

Ascultarea avocatului în calitate de martor

Alin. (3)-(5) ale art. 45 din Legea nr. 51/1995 sunt în strânsă legătură 11 cu obligația de respectare a secretului profesional și a confidențialității tuturor informațiilor ce i-au fost încredințate avocatului, obligație care, în considerarea importanței sale, are valoare de principiu călăuzitor al profesiei de avocat. În comentariul privind art. 11 din Legea nr. 51/1995 am făcut considerații asupra caracterului și întinderii acestei obligații fundamentale a avocatului și am învederat, totodată, faptul că alin. (3) al art. 45 din Legea nr. 51/1995 nu reprezintă o excepție de la principiul păstrării secretului profesional, ci își găsește aplicarea numai în acele cazuri în care, prin lege, avocatul este exonerat în mod expres de această îndatorire (a se vedea supra, comentariul art. 11).

În astfel de cazuri, avocatul poate fi ascultat ca martor sau poate furniza relații unei autorități sau persoane, dar numai cu privire la cauza care i-a fost încredințată și numai cu condiția manifestării acordului expres al clientului în acest sens, acord care trebuie să fie prealabil și realizat în formă scrisă.

Dacă avocatul reprezintă mai mulți clienți care au interese în aceeași cauză, acordul trebuie să fie dat, în maniera arătată, de către toți clienții, lipsa acordului unuia dintre ei împiedicând dezlegarea avocatului de această obligație. Se înțelege că acest acord trebuie să fie unul liber și manifestat în deplină cunoștință de cauză, avocatul fiind dator să explice clientului posibilele consecințe pe care divulgarea unor aspecte protejate de obligația de confidențialitate le poate avea asupra intereselor clientului

Reținem aici și art. 11 alin. (10) teza a doua din Codul deontologic al avocatului român, text conform căruia consimțământul clientului nu obligă avocatul să dezvăluie secretul profesional și nu scutește avocatul de obligația păstrării acestuia.

Pe de altă parte, atunci când este vorba despre fapte și împrejurări cunoscute de avocat „înainte de a fi devenit apărător sau reprezentant al vreunei părți în cauză”, calitatea de martor are întâietate față de cea de avocat. Premisa acestei prevederi se întemeiază pe considerentul, principial corect, că nu intră în sfera obligațiilor profesionale ale avocatului aspectele care sunt anterioare încheierii unui raport juridic specific între avocat și client într-o anumită cauză.

Care sunt aceste aspecte și, mai ales, cum trebuie ele să ajungă la cunoștința avocatului pentru a se justifica audierea sa ca martor? Legea precizează că trebuie să fie vorba despre „fapte și împrejurări”, deci despre aspecte factice și de context, pentru dovedirea cărora se recurge îndeobște la proba testimonială.

De esența acestei probe este că faptele și împrejurările trebuie cunoscute direct și nemijlocit de către martor. Rezultă de aici că avocatul nu poate fi în niciun caz audiat ca martor cu privire la aspecte cunoscute indirect, cum ar fi cele comunicate lui de către client, chiar dacă această comunicare s-a realizat înaintea încheierii contractului de asistență juridică. De altfel, în practica raporturilor dintre

clienți și avocați, mai întâi are loc o fază de consultare, ocazie cu care clientul încredințează avocatului informațiile necesare acestuia pentru a putea stabili specificul cazului și mijloacele juridice la care trebuie recurs pentru apărarea intereselor clientului, iar mai apoi are loc faza contractuală, în care, în baza informațiilor colectate în faza precedentă, părțile stabilesc obiectul și celelalte condiții ale raportului lor juridic profesional.

Incriminarea faptei de divulgare a secretului profesional. Cauze speciale de înlăturare a răspunderii penale a avocatului pentru nedenunțarea unor infracțiuni

Alin. (6)-(8) ale art. 45 din Legea nr. 51/1995 au fost introduse prin Legea nr. 25/2017.

Alin. (6) incriminează fapta avocatului de divulgare a secretului profesional, iar alin. (7) extinde aplicarea normei de incriminare la membrii organelor de conducere ale profesiei de avocat.

Prin interpretarea per a contrario a dispozițiilor alin. (8) rezultă că este incriminată fapta avocatului de nedenunțare a infracțiunilor enumerate de legiuitor despre care ia cunoștință în exercitarea profesiei, fiind însă cealementată pentru avocat și o cauză de înlăturare a răspunderii penale: prevenirea săvârșirii infracțiunii sau a consecințelor acesteia în alt mod decât prin denunțarea făptuitorului. Reglementarea acestei cauze de nerăs- pundere subliniază, o dată în plus, că rolul și funcția avocatului sunt, esențialmente, incompatibile cu ideea de denunțare a clientului.

Cazuri de incompatibilitate cu exercitarea profesiei de avocat

Așa cum am arătat mai sus, interdicția impusă avocatului de a desfășura activități profesionale în cauză „dacă a fost ascultat ca martor” în pricina respectivă are în vedere, în mod evident, rolul diferit al acestora în cadrul procesual dat; aceleași considerente fundamentează și incompatibilitatea calității de avocat cu cea de expert sau traducător în cauza în care avocatul a fost angajat apărător.

Pe de-o parte, aceste incompatibilități sunt menite a proteja independența avocatului și, totodată, a nu-i afecta statutul conferit acestuia prin lege. Pe de altă parte, ele urmăresc ca obiectivitatea pe care o presupune calitatea, de martor, expert sau de traducător într-o anumită cauză să nu fie pusă sub semnul întrebării, cu consecințe negative asupra avocatului care o exercită și asupra intereselor clientului, de faptul că rolul avocatului este acela de a apăra, cu respectarea legii și în limitele acesteia, interesele clientului său.

Analiza alin. (9) al art. 45 din Legea nr. 51/1995 impune și o altă constatare. Deși funcția (mai exact, profesia) de expert nu figurează în enumerarea de la art. 16 din Legea nr. 51/1995, din interpretarea per a contrario a textului art. 45 alin. (9) rezultă că avocatul poate îndeplini această funcție în cauzele în care nu este angajat în calitate de avocat, voința legiuitorului fiind aceea de a reglementa compatibilitatea între profesia de avocat și cea de expert tehnic judiciar [a se vedea Șt. Naubauer, Legea organizării și exercitării profesiei de avocat. Explicații teoretice și practice (articolele 1-28), Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 124-125].

Art 46

(1) Avocatul este obligat să poarte robă în fața instanțelor judecătorești

(2) Caracteristicile robei sunt cele stabilite prin statutul profesiei.

(3) Purtarea robei în afara incintei instanței judecătorești este interzisă cu excepția cazurilor în care avocatul este delegat de către organele profesiei să reprezinte baroul sau U.N.B.R. într-o ocazie care impune această ținută.

Corelații legislative: art. 236 din Statut

Bibliografie: T. Savu, Șt. Naubauer, Comentariile noului cadru legal privind profesia de avocat, Ed. Universul Juridic, București, 2004

În condițiile Legii nr. 51/1995, avocatului îi revine obligația de a purta robă (modelul și caracteristicile robei sunt prevăzute în anexa nr. XXV din Statut) în fața tuturor instanțelor judecătorești, precum și în fața Curții Constituționale din România (Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale din România, cu modificările și completările ulterioare, stabilește la art. 54: „în timpul ședințelor publice, judecătorii, magistrații-asistenți, procurorii și avocații poartă robă”).

Avocatul poate purta robă și în fața instanțelor judecătorești din alte state, respectând condițiile prevăzute de legislația existentă în statele în cauză, dar și în fața jurisdicțiilor internaționale care desfășoară o activitate ce poate fi asimilată cu cea a instanțelor judecătorești.

Se poate spune că în România purtarea robei de către avocați a stat sub semnul importanței acordate de stat acestei profesii. În perioada regimului comunist a fost eliminată roba avocatului ca însemn profesional, în condițiile în care avocații erau priviți ca auxiliari ai justiției.

Prin adoptarea Legii nr. 51/1995, a fost reinstabilită purtarea robei ca obligație profesională, dar, inițial, numai pentru prezentarea în fața instanțelor de rang superior (nu și la judecătorii). Ulterior, prin Legea nr. 255/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995, purtarea robei a devenit obligatorie în fața tuturor instanțelor de judecată.

Așa cum s-a arătat, generalizarea acestei ținute, indiferent de gradul instanței la care avocatul se înfățișează spre a-și realiza activitatea prin asistență și reprezentare juridică, a fost necesară și firească, întrucât nivelul instanței în fața căreia se desfășoară judecata nu poate fi decât un criteriu discriminatoriu, cu totul nejustificat (Șt. Naubauer în T. Savu, Șt. Naubauer, Comentariile noului cadru legal privind profesia de avocat, Ed. Universul Juridic, București, 2004, p. 136).

Alături de insigna și legitimația avocatului (cu care acesta se legitimează în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a notarilor publici, a executorilor judecătorești, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a organelor administrației publice, a instituțiilor publice, în fața altor persoane fizice sau juridice, inclusiv în fața avocaților cu care intră în contact în desfășurarea activității sale profesionale), roba este un însemn și, totodată, un simbol al profesiei. Ea îl alătură, în mod firesc, pe avocat celorlalți participanți la realizarea actului de justiție și, prin caracteristicile sale, semnifică apartenența la un corp profesional de elită, fiind acel element exterior care îl deosebește pe avocat de alte persoane care au dreptul de a-i reprezenta pe justițiabili. În același timp, roba se înscrie în rândul elementelor care conferă sobrietate și solemnitate ședințelor de judecată.

Fiind o emblemă profesională a avocatului ca actor în justiție, acesta nu o poate purta în afara incintei instanțelor de judecată, interdicție expres menționată în cuprinsul alin. (3) al art. 46. Excepția instituită de același text relevă, o dată în plus, valoarea de simbol a robei.

În considerarea funcției robei de a reprezenta un însemn al unei profesii de interes public, a cărei organizare și funcționare sunt reglementate prin lege, purtarea robei și/sau însemnelor profesiei de avocat de către o persoană care nu are această calitate constituie infracțiune și se pedepsește conform legii penale.

Statut

Capitolul IV. Integritatea profesiei de avocat

Secțiunea 1. Drepturile și îndatoririle avocaților

Subsecțiunea 1. Drepturile avocatului

Art. 220. (1) Avocatul înscris în tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei are dreptul să exercite activitățile specifice profesiei potrivit Legii, prezentului statut, codului deontologic și regulamentului baroului din care face parte.

(2) Persoana primită în profesia de avocat nu poate exercita profesia decât după emiterea deciziei de primire în barou și înscrierea în tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei.

Art. 221. (1) Dreptul avocatului de a asista, de a reprezenta ori de a exercita orice alte activități specifice profesiei se naște din contractul de asistență juridică, în conformitate cu dispozițiile prezentului statut. Contractul prevede în mod expres obiectul și limitele mandatului primit, precum și onorariul stabilit.

(2) În lipsa unor prevederi contrare, avocatul poate să efectueze orice act specific profesiei pe care îl consideră necesar pentru promovarea drepturilor și intereselor legitime ale clientului.

Art. 222. (1) Formele de exercitare a profesiei de avocat au dreptul să își stabilească sediul profesional numai în circumscripția baroului în care este înscris în tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei oricare dintre avocații titulari sau asociați.

(2) Avocatul își exercită profesia la sediul principal, la sediile secundare, precum și la biroul/birourile de lucru avizat/avizate de consiliul baroului.

(3) Consiliul baroului poate aproba deschiderea unuia sau mai multor birouri de lucru în orice localitate din circumscripția sa.

Art. 223. (1) Formele de exercitare a profesiei de avocat au dreptul să își stabilească sedii secundare în circumscripțiile barourilor din care nu fac parte.

(2) Înființarea sediilor secundare se aprobă, la cerere, de consiliul baroului în circumscripția căruia urmează să se deschidă sediul secundar. Cererea va menționa: forma de exercitare a profesiei, adresa sediului secundar, motivul deschiderii acestuia, avocații care își vor desfășura activitatea la sediul secundar și vechimea acestora în profesie.

(3) Decizia de aprobare a cererii de înființare a sediului secundar se comunică baroului de la sediul principal.

(4) Decizia de respingere a cererii de înființare a sediului secundar poate fi atacată la Consiliul U.N.B.R., în termen de 15 zile de la comunicare.

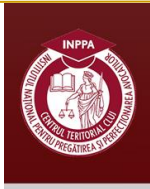
(5) În urma aprobării cererii de înființare a sediului secundar, avocatul/avocații va/vor achita taxa de înscriere și contribuția la bugetul baroului pe raza căruia funcționează sediul secundar, separat de taxele plătite la baroul la care își are/au sediul principal. Contribuția la fondul Casei de Asigurări a Avocaților, denumită în continuare C.A.A., se achită de fiecare membru al C.A.A. la filiala C.A.A. de pe lângă baroul la care este înscris sediul principal.

(5.1.) Prevederile alin. (5) referitoare la contribuțiile datorate bugetelor ambelor barouri se aplică și avocatului/avocaților care este înscris/sunt înscriși pe tabloul avocaților dintr-un anumit barou, dar își exercită profesia într-o formă de exercitare care își are sediul principal în alt barou decât cel în care acesta/aceștia este înscris/ sunt înscriși. În contribuția datorată baroului pe tabloul căruia avocatul/avocații nu este înscris/nu sunt înscriși nu se include contribuția aferentă bugetului U.N.B.R.

(5.2.) Prin excepție, în situația în care prin actele constitutive ale formei de exercitare a profesiei se prevede că avocatul/avocații în cauză își desfășoară activitatea strict la sediul secundar al acesteia de pe raza baroului în care acesta/

Alin. (5.1.) și (5.2.) ale art. 223 au fost introduse prin art. I pct. 2 din Hotărârea nr. 431/2019.

Anexe - acesta este/sunt membru/membri, acesta/aceștia nu datorează contribuția către bugetul baroului în care forma de exercitare a profesiei are sediul principal. În cazul acelor forme de exercitare a profesiei de avocat a căror activitate se desfășoară preponderent în circumscripția unui barou situat pe raza altui județ decât cel în care se află situat sediul lor principal, stabilirea unui sediu secundar în

circumscripția celui dintâi barou este obligatorie. Nerespectarea acestei obligații constituie abatere disciplinară gravă.

În sensul dispozițiilor prezentului alineat, o activitate va fi considerată a fi desfășurată preponderent pe raza altui barou dacă aceasta generează majoritatea angajamentelor profesionale încheiate în decursul unui semestru calendaristic de către respectiva formă de exercitare a profesiei. În acest caz, forma de exercitare a profesiei are obligația de a solicita aprobarea deschiderii sediului secundar în termen de cel mult 15 zile de la începerea următorului semestru.

Art. 224. Avocatul are dreptul să refuze contactul cu clientul în prezența reprezentantului organului de urmărire penală sau de cercetare penală ori a oricărei autorități publice, precum și în cazul în care există sau are cunoștință de existența unui sistem de control al contactului cu clientul.

Subsecțiunea a 2-a. Recuperarea capacității de muncă

Art. 226. (1) Avocatul are dreptul la recuperarea capacității de muncă prin una sau mai multe perioade de repaus în fiecare an. În perioada de repaus avocatul nu prestează activitățile sale profesionale obișnuite.

11 Alin. (6) al art. 223 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 11 din Hotărârea nr. 852/2013.

(2) Fiecare formă de exercitare a profesiei este liberă să stabilească perioadele de repaus anual pentru fiecare avocat care activează în cadrul său.

(3) Fiecare formă de exercitare a profesiei are obligația de a notifica în prealabil baroului în tabloul căruia este înscrisă, prin orice formă de comunicare care permite confirmarea expedierii, începerea și durata estimată a fiecărei perioade de repaus pentru fiecare avocat, în scopul evidenței.

(4) Cheltuielile cu recuperarea capacității de muncă efectuate de avocat includ, nelimitativ, costurile transportului, cazării, meselor, tratamentului de refacere etc. Toate aceste cheltuieli sunt necesare pentru exercitarea corespunzătoare a profesiei și sunt deductibile în condițiile legii.

(5) Dacă prin prevederile contractului de asistență juridică s-a acordat avocatului dreptul de a fi substituit, în perioadele de repaus anual avocatul are obligația să asigure substituirea sa pentru acele activități profesionale care nu suferă amânare sau pentru cele în legătură cu care amânarea prejudiciază interesele clientului.

Statut Subsecțiunea a 3-a. Îndatoririle avocatului

Art. 227. (1) Exercițiul liber al profesiei, demnitatea, conștiința, independența, probitatea, umanismul, onoarea, loialitatea, delicatețea, moderația, tactul și sentimentul de confraternitate sunt principii esențiale ale profesiei de avocat și constituie îndatoriri ale acesteia.

(2) Avocatul este obligat să respecte aceste principii în activitatea sa profesională, precum și în viața privată.

(3) ^o Avocatul are obligația să pună la dispoziția inspectorilor financiari ai C. A. A. sau a consiliului baroului toate datele și documentele solicitate. Refuzul sau neîndeplinirea culpabilă a acestei obligații constituie abatere disciplinară gravă.

Art. 228. (1) Sediul profesional și celelalte spații în care avocatul își desfășoară activitatea profesională trebuie să asigure păstrarea secretului profesional.

(2) Secretul profesional vizează toate informațiile și datele de orice tip, în orice formă și pe orice suport, furnizate avocatului de către client în scopul acordării asistenței juridice și în legătură cu care clientul a solicitat păstrarea confidențialității, precum și orice documente redactate de avocat care conțin sau se fundamentează pe informațiile ori datele furnizate de client în scopul acordării asistenței juridice și a căror confidențialitate a fost solicitată de client.

(3) În scopul asigurării secretului profesional, avocatul păstrează lucrările numai la sediul profesional sau în spațiile avizate în acest sens de consiliul baroului. Sediul profesional poate fi situat și în locuința avocatului.

(4) Actele și lucrările cu caracter profesional sunt inviolabile. Pentru asigurarea secretului profesional, avocatul are obligația să se opună percheziționării domiciliului.

Alin. (3) al art. 227 a fost introdus prin art. I pct. 40 din Hotărârea nr. 428/2018

Anexe ciliului, a sediului profesional principal, secundar și a biroului de lucru, precum și percheziției corporale, cu privire la actele sau lucrările cu caracter profesional aflate în locurile sus-menționate ori asupra sa.

(5) Avocatul este obligat să se opună și ridicării înscrisurilor și bunurilor constând în acte și lucrări cu caracter profesional, dacă nu sunt îndeplinite condițiile art. 35 din Lege. Avocatul are obligația ca, de îndată, să îl încunoștințeze despre cele întâmplate pe decanul baroului.

Art. 229. (1) Avocatul este obligat să studieze temeinic cauzele ce i-au fost încredințate, să se prezinte la fiecare termen stabilit de instanțele de judecată, de organele de urmărire penală sau de alte instituții și să manifeste conștiințozitate și probitate pentru îndeplinirea mandatului încredințat.

(2) Avocatul nu este obligat să motiveze refuzul preluării unui caz ce se propune a-i fi încredințat, dacă acesta nu corespunde crezului său profesional, cu excepția dosarelor repartizate obligatoriu sau a gratuităților. Pentru același motiv, avocatul poate denunța unilateral o prestație în curs de executare deja angajată.

(3) Avocatul este obligat să respecte solemnitatea ședințelor de judecată și să pledeze cu demnitate. Avocatului îi este interzis să folosească expresii care ar putea leza instanța și participanții la proces, atât în ședința de judecată, cât și în afara acesteia.

(4) Ori de câte ori este necesar, în raport cu natura și cu dificultatea cauzei, avocatul are obligația să depună note de ședință sau concluzii scrise, din proprie inițiativă ori la cererea instanței de judecată.

Art. 230. (1) Avocatul are obligația să acorde, atunci când este desemnat, asistență juridică gratuită. Avocatul înscris în registrul de asistență judiciară are obligația, atunci când este desemnat, să acorde asistență judiciară în formele prevăzute de art. 71 alin. (1) din Lege.

(2) Cauzele vor fi repartizate cu precădere avocaților stagiați și tinerilor avocați, cu respectarea competenței profesionale prevăzute de Lege. Refuzul nejustificat de a acorda asistență juridică gratuită constituie abatere disciplinară, comisia de disciplină urmând a fi sesizată în condițiile dispozițiilor art. 277-287.

(3) Avocații pensionari care continuă activitatea nu se pot înscrie în registrul de asistență judiciară.

Art. 231. (1) Avocatul are obligația să se asigure pentru răspunderea profesională, în temeiul art. 42 din Lege.

(2) Prin răspundere profesională se înțelege acoperirea daunelor efective suferite de client și rezultate din exercitarea profesiei cu nerespectarea prevederilor Legii, ale prezentului statut și a regulilor deontologice.

- (3) Asigurarea de răspundere profesională cu caracter minim obligatoriu se încheie cu respectarea următoarelor reguli: avocatul stagiar se asigură pentru un risc asigurat în valoare de minimum 3.000 euro anual; avocatul definitiv se asigură pentru un risc asigurat în valoare de minimum 6.000 euro anual.
- (4) Asigurarea pentru răspundere profesională va fi încheiată pentru un an de zile și va fi reînnoită în mod obligatoriu anual. Polița de asigurare se depune, în copie certificată de avocat, la secretariatul baroului în termen de 15 zile de la data emiterii acesteia.
- (5) Societatea civilă profesională și societatea profesională cu răspundere limitată pot încheia asigurare profesională în care să fie cuprinși toți avocații care își exercită profesia în calitate de asociați, colaboratori sau salarizați în interiorul profesiei.
- (6) Primele de asigurare profesională achitate de avocat sau de formele de exercitare a profesiei reprezintă cheltuieli profesionale obligatorii, legal datorate, integral deductibile pentru anul fiscal în curs, în condițiile legii.
- (7) Neîndeplinirea obligațiilor prevăzute în prezentul articol atrage neînscris-rea în tabloul anual al avocaților cu drept de exercitare a profesiei.

Art. 232. (1) Avocatul care face parte din organele de conducere ale profesiei are obligația să participe la ședințele acestora.

- (2) Avocatul are obligația să participe la activitățile hotărâte de consiliul baroului și aduse la cunoștință prin convocare sau prin anunțuri afișate la sediile instanțelor din circumscripția baroului respectiv.
- (3) Absența nejustificată de la activitățile prevăzute la alin. (1) și (2) constituie abatere disciplinară gravă.

Art. 233. (1) În activitatea sa profesională, avocatul poate folosi ca mijloc de probă copii ale actelor încredințate de client, păstrând actele originale în vederea prezentării la cererea instanței.

- (2) La cerere, avocatul este obligat să restituie actele originale care i-au fost încredințate persoanei de la care le-a primit. În acest sens, avocatul va întocmi un proces-verbal semnat de client sau le va expedia prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire și cu conținut declarat.

Art. 234. (1) Avocatul are obligația să depună toate diligențele necesare pentru îndeplinirea serviciului profesional ce i-a fost încredințat.

- (2) În cazul în care avocatul este împiedicat să îndeplinească serviciul profesional, își va asigura substituirea, inclusiv printr-un avocat care își desfășoară activitatea într-o altă formă de exercitare a profesiei, dacă în prealabil obține acordul clientului în acest scop. Modelul delegației de substituire este prevăzut la anexa nr. V. Prevederile art. 122 alin. (4) se aplică în mod corespunzător și formularului delegației de substituire.
- (3) Pentru activitatea de substituire, avocatul care preia cauza are dreptul la onorariul corespunzător activității depuse, în condițiile înțelegerii dintre avocați.

Alin. (4.1) al art. 231 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 12 din Hotărârea nr. 852/2013.

Art. 235.

- (1) Potrivit Legii, avocatul are obligația să achite, la termenul stabilit taxele și contribuțiile la formarea bugetului baroului, al bugetului U.N.B.R. și al bugetului sistemului de asigurări al avocaților.
- (2) Cuantumul și termenul de plată a taxelor și contribuțiilor prevăzute la alin. (1) se stabilesc prin decizie a baroului, respectiv a Consiliului U.N.B.R. și se aduc la cunoștința avocaților înscriși în tabloul

avocaților cu drept de exercitare a profesiei în maximum 15 zile de la data adoptării acestora. Contribuțiile către bugetul asigurărilor sociale nu pot fi mai mici decât suma stabilită de Consiliul U.N.B.R. care va ține seama de cerința acoperirii nevoilor curente de plată ale C.A.A.

(3) La stabilirea contribuției avocaților la bugetului baroului, consiliul baroului va lua în considerare contribuția la formarea bugetului U.N.B.R. Contribuția baroului la formarea bugetului U.N.B.R. se virează lunar, la termenul stabilit de Consiliul U.N.B.R., în contul special constituit în acest scop.

(4) Depășirea termenului de plată a contribuțiilor prevăzute în prezentul articol atrage suspendarea calității de avocat, în condițiile legii.

(5) Distinct de măsura suspendării calității de avocat, depășirea termenului de plată a contribuțiilor prevăzute de prezentul articol atrage obligația de plată a majorărilor de întârziere în cuantum de 0,15% pentru fiecare zi de întârziere, aplicat la suma datorată.

Art. 236. (1) Avocatul are obligația să poarte robă, în condițiile Legii, în fața tuturor instanțelor judecătorești, precum și în fața Curții Constituționale din România.

(2) Roba poate fi purtată și în fața instanțelor judecătorești din alte state, cu respectarea condițiilor impuse de legislația națională a statului în cauză, precum și în fața jurisdicțiilor internaționale a căror activitate poate fi asimilată cu cea a instanțelor judecătorești, cu respectarea condițiilor impuse de normele specifice ale acestor jurisdicții.

(3) Modelul și caracteristicile robei și ale accesoriilor acesteia sunt cele descrise în anexa nr. XXV.

Art. 237. (1) Avocatul are obligația să poarte insignă și să dețină legitimație de avocat, cu care se identifică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, a organelor administrației publice și a instituțiilor publice, precum și a altor persoane juridice și fizice, inclusiv în fața avocaților, cu care intră în contact în exercitarea activităților sale.

Art. 238. (1) Avocatul are obligația să folosească atât în mod direct, cât și indirect numai procedee oneste în scopul dobândirii clientelei.

(2) Mijloacele de publicitate a formelor de exercitare a profesiei sunt reglementate în subsecțiunea a 4-a a prezentei secțiuni.

Statutul profesiei de avocat

Art. 239. (1) Înscrisurile întocmite de avocat pentru organizarea activității și legitimarea sa față de terți au forță probantă deplină până la înscrierea în fals; dacă nu s-a prevăzut altfel prin prezentul statut, acestea vor purta semnătura avocatului și stampila formei de exercitare a profesiei în care își desfășoară activitatea.

(2) Avocatul este obligat să țină următoarele evidențe: contractele de asistență juridică; registrul de evidență a contractelor de asistență juridică, al cărui model este prezentat în anexa nr. XVII; 1' registrul de înregistrare a actelor juridice atestate de avocat cu privire la identitatea părților, conținutul și data actelor, în condițiile art. 3 alin. (1) lit. c) și d) din Lege, al cărui model este prezentat în anexa nr. XVIII; registrul de înregistrare a activităților fiduciare, în condițiile art. 3 alin. (1) lit. g) din Lege, al cărui model este prezentat în anexa nr. XIX; registrul de înregistrare a părților de interes, a părților sociale și/sau a acțiunilor societăților. în condițiile art. 3 alin. (1) lit. h) din Lege, al cărui model este prezentat în anexa nr. XX.

(3) Au caracterul actelor prevăzute la alin. (1) și următoarele înscrisuri întocmite de avocat:împuternicirea avocațială;delegația de substituire;contractul de colaborare;contractul de salarizare în interiorul profesiei;contractul de grupare a cabinetelor individuale.

(4) Consiliul baroului, printr-un consilier delegat, poate verifica evidențele prevăzute la alin. (2) lit. b)-e), în vederea stabilirii modului în care avocatul își îndeplinește obligațiile stabilite de Lege, de prezentul statut și de Lege și Statutul C.A.A. Nerespectarea de către avocat a prezentării evidențelor solicitate reprezintă abatere disciplinară.

(5) în cazul unei anchete disciplinare, verificarea evidențelor prevăzute la alin. (2) lit. a) se face numai de decan sau de consilierul desemnat în acest scop.

Art. 240. (1) Orice avocat care intră în conflict cu un alt avocat este obligat să îl informeze pe decanul baroului, care va soluționa conflictul potrivit regulilor prevăzute la secțiunea a 2-a.

(2) Conflictul avocatului cu magistrații sau cu alte autorități publice se aduc de îndată de către acesta la cunoștința decanului baroului, care va decide asupra măsurilor ce trebuie luate.

(3) în cazul în care un conflict intervenit între avocați aparținând unor barouri diferite nu a putut fi soluționat de decanii respectivelor barouri, aceștia desem-

Lit. c) de la alin. (2) și alin. (4) ale art. 239 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 41 din Hotărârea nr. 428/2018.

Anexe nează un al treilea decan. Conflictul va fi soluționat prin acordul comun al celor 3 decani sau al delegaților acestora, reuniți într-o adunare deliberativă cu caracter colegial. Decanii interesați vor supraveghea aplicarea soluției date.

Art. 241. Avocatul este obligat să prezinte clientului, la cerere, situația privind cheltuielile efectuate pentru îndeplinirea serviciului profesional ce i-a fost încredințat și a căror rambursare o solicită.

Art. 242. (1) Avocatul are obligația să se abțină de la exercitarea oricărei activități profesionale în cazul în care există sau survine un conflict de interese.

(2) Nerespectarea acestei obligații constituie abatere disciplinară gravă.

Art. 242.1.(1) Avocatul este obligat să se abțină de la desfășurarea unor activități de natură a aduce atingere drepturilor profesionale rezervate avocaților prin lege și statutul profesiei.

(2) Nerespectarea acestor obligații constituie abatere disciplinară gravă.

Incetarea si suspendarea calitatii de avocat

Art. 26

Calitatea de avocat inceteaza:

- a) prin renuntarea scrisa la exercitiul profesiei
- b) prin deces
- c) daca impotriva avocatului s-a luat masura excluderii din profesie ca sanctiune disciplinara
- d) daca avocatul a fost condamnat definitive pentru o fapta prevazuta de legea penala si care il facenedemn de a fi avocat, conform legii.

Corelatii legislative : art .14 art 27 lit.b si art.88 alin. (1) lit.e) din Legea nr. 51/1995, art.58-61 din Statut

Art. 27

Calitatea de avocat este suspendată:

- a) în caz de incompatibilitate, pe durata existenței acestei stări;
- b) pe perioada interdicției de a profesa, dispusă prin hotărâre judecătorească sau disciplinară.
- c) în caz de neplata totală sau parțială a taxelor și contribuțiilor profesionale către barou, către U.N.B.R. și către sistemul propriu de asigurări sociale, timp de trei luni de la scadenta acestora și până la lichidarea integrală a datoriilor.
- d) La cererea scrisă a avocatului.

Corelații legislative: art.15-16, art. 88 *alin. (1) lit.d*), art. 89 din Legea nr 51/1995, art.27-32 și art. 58 (al. (2) din Statut.

Spete

Contract de asistență juridică

La data de 1.06. 2017 la sediul cabinetului avocat A.A. se prezintă doamna B.B. care susține că locuiește în străinătate, este căsătorită, căsătoria a avut loc la Bistrița unde a locuit cu soțul și minorul care în prezent are 7 ani și deoarece nu se mai înțelege cu soțul care a rămas în țară dorește să divorțeze. Menționează că datorită condițiilor de la locul de muncă nu se va putea prezenta la proces solicitând a fi reprezentată pe tot parcursul procesului.

Avocatul A.A. comunică faptul că dânsul nu se deplasează la Bistrița dar recomandă pe unul dintre stagiarii săi C.C. care să o reprezinte, urmând a se încheia contractul de asistență juridică între reclamanta B.B. și avocatul stagiar C.C., pentru toate fazele procesuale, lucru care se întâmplă semnându-se cu acea ocazie și împuternicirea de reprezentare atât la fond cât și în calea de atac.

Instanța de fond respinge acțiunea cu motivarea că reclamanta nu s-a prezentat personal și nu a fost reprezentată în condiții legale, iar calea de atac redactată și susținută de av. C.C. este la rândul ei respinsă, cu motivarea că reclamanta nu a fost reprezentată neexistând mandat.

Cerință:

Comentați dacă soluția celor două instanțe este corectă din punctul de vedere al Legii 51/ 1995 și a Statutului Profesiei.

Secret profesional

În data de 1 martie 2016 se prezintă la cabinetul avocatului x, numitul y pentru a solicita efectuarea apărării în dosarul z, aflat în faza de urmărire penală pentru infracțiunea de evaziune fiscală, semnându-se contract de asistență juridică în acest sens.

Pe parcursul consultanței, numitul y transmite avocatului x faptul că dânsul a mai săvârșit o infracțiune de spălare de bani prin ținerea unei duble contabilități, prezentându-i avocatului pe lângă o sumară informare și o serie de acte contabile care rămân în copie la sediul avocatului. Avocatul X redactează niște notițe sumare, dar îi comunică clientului să-l contacteze când și dacă vor fi începute cercetările față de persoana lui pentru infracțiunea de spălare de bani. Pentru aceasta informație și consultanță nu se încheie contract de asistență juridică.

La scurt timp avocatul x este contactat telefonic de către numitul y care-i comunică faptul că au fost începute cercetările față de persoana lui pentru infracțiunea de spălare de bani fiind chemat să dea declarații și solicită ajutorul avocatului pentru a-l asista, făcând referire la discuțiile purtate anterior și actele rămase la cabinetul avocatului. Avocatul X îi comunica telefonic ca urmează să îl asiste și să se prezinte de urgență pentru a redacta și semna contractul de asistență juridică.

După ce contractul de asistență juridică a fost semnat, la sediul avocatului se prezintă 3 ofițeri ai poliției în scopul efectuării unei percheziții. La acel moment aceștia îi comunică avocatului că din discuția telefonică purtată între el și numitul y, au aflat despre săvârșirea infracțiunii de spălare de bani de către numitul y, acestuia din urmă fiindu-i interceptate convorbirile telefonice. Ofițerii susțin că din discuția telefonică reiese faptul că la momentul discuțiilor preliminare dintre avocatul x și numitul y nu exista contract de asistență juridică pentru această infracțiune. În aceste condiții ofițerii ridică de la sediul cabinetului avocatului x noțile redactate precum și actele contabile lăsate de numitul y și calculatorul avocatului. Avocatul se opune ridicării acestora dar pecheziția este realizată.

La alte două zile distanță avocatul X este contactat fiind incunoscător că este citat să dea declarație în calitate de martor în legătură cu săvârșirea infracțiunii de de spălare de bani de către numitul y.

CERINȚE

1. comentați poziția avocatului X sub aspectul audierii acestuia în calitate de martor și asupra efectuării pecheziției și a ridicării înscrisurilor și a calculatorului de la sediul acestuia prin prisma dispozițiilor din legea 51/1995

Secret profesional

Clienta C.D. angajează avocatul D.B. să-i acorde consultanță cu privire la succesiunea după tatăl său, sens în care avocatul stabilește o întâlnire, de comun acord, la cabinetul său și cu moștenitoarea P.O., în vederea începerii demersurilor pentru dezbaterea succesiunii.

La data stabilită se prezintă părțile, moștenitoarea P.O. prezintă un testament olograf avocatei, emis de către defunct, prin care la data de 06.11.2009 acesta lasă întreaga avere moștenitoarei P.O.

În anticamera cabinetului se afla și prietena clienței C.D., care o aștepta.

Avocata D.B., în prezența clienței sale, prezintă și ea un testament autentic, emis de către defunct la data de 20.11.2009, spunând că unica moștenitoare testamentară este clienta sa. La câteva zile, moștenitoarea P.O. se întâlnește cu clienta C.D. și îi prezintă același testament olograf, datat cu data de 26.11.2009

Avocata clienței C.D. înaintează o acțiune în constatarea nulității absolute a testamentului olograf, solicitând efectuarea unei expertize grafoscopice.

Avocata D.B. este angajată de clienta C.D. să redacteze, să înainteze o plângere penală și să asiste la cercetarea penală, împotriva moștenitoarei P.O. pentru fals în înscrisuri sub semnătură privată și uz de fals, achitând onorariul fixat de 5000 lei, propunând ca martor pe prietena clienței C.D., care deși prezintă în anticameră, a auzit discuțiile legate de testamentul olograf prezentat și de cel autentic.

Organul de urmărire penală solicită audierea în calitate de martor și a avocatei D.B., care a încheiat contractul de asistență juridică cu clienta sa și care a fost de față când moștenitoarea P.O. a prezentat testamentul datat cu data de 06.11.2009.

Comentați care este soluția avocatului privind audierea sa ca martor în fața organelor de urmărire penală, raportat la calitatea sa de avocat.

- În situația audierii sale ca martor, poate avocata D.B. să reprezinte în continuare clienta C.D. în procesul civil?

- Prezența în anticameră a prietenei clienței C.D. și ascultarea discuțiilor din biroul avocatei, reprezintă sau nu o încălcare a confidențialității discuțiilor dintre client și avocat, având în vedere faptul

că moștenitoarea P.O. depune la barou o plângere împotriva avocatei D.B. pentru nerespectarea confidențialității discuțiilor?

Spete

1/ Avocatul trebuie sa se abtina sa se mai ocupe de cauzele tuturor clientilor implicati, cind:

- a) avocatul apreciaza ca nu poate asigura apararea drepturilor si intereselor legitime ale fiecarui client in parte;
- b) intervine un conflict intre interesele acestora, chiar daca are acordul tuturor clientilor implicati;
- c) independent sa risca sa fie stirbita;

2/Partile pot stabili prin contractul de asistenta juridica:

- a) limitele raspunderii avocatului;
- b) obligatii de rezultat in sarcina avocatului;
- c) clauze valabile de exonerare totala a raspunderii profesionale a avocatului ;

3/Forma scrisa a contractului de asistenta juridica:

- a) este ceruta de lege ad validitatem;
- b) poate imbraca forma unei scrisori de angajament;
- c) este ceruta de lege ad probationem ;

4/Partile pot stabili in contractul de asistenta juridica exclusiv :

- a) un onorariu de succes;
- b) un onorariu forfetar;
- c) un onorariu orar.

5/ Obligatia de a pastra secretul profesional este inlaturata daca:

- a) avocatul este dezlegat in acest sens de catre clientul sau;
- b) avocatul este dezlegat in acest sens de o autoritate publica;
- c) divulgarea este necesara strict pentru apararea avocatului, intr-un caz avind drept obiect o contestatie cu privire la onorariile convenite;

6/ Constituie situatii care atrag suspendarea calitatii de avocat:

- a) cazul incompatibilitate;
- b) neplata totala sau partiala a taxelor si contributiilor profesionale catre barou, UNBR si sistemul propriu de asigurari sociale , timp de 2 luni de la scadenta acestora si pina la lichidarea integrala a datoriilor ;
- c) interdictia de a profesa, dispusa prin hotarare judecatoreasca sau disciplinara;

7/ Calitatea de avocat inceteaza:

- a) daca avocatul a fost condamnat nedefinitiv pentru o fapta prevazuta de legea penala si care il face nedemn de a fi avocat , conform legii ;
- b) daca avocatul a fost condamnat definitiv pentru o fapta prevazuta de legea penala si care il face nedemn de a fi avocat , conform legii ;
- c) daca avocatul a fost condamnat definitive pentru o fapta prevazuta de legea penala.

8/ Relatiile dintre avocati:

- a) sunt bazate pe incredere si respect reciproc;
- b) impun un comportament adecvat mentinerii reputatiei profesiei;
- c) se intemeiaza pe principiul autonomiei;

9/ Neintelegerile dintre avocati se solutioneaza cu prioritate;

- a) in instanta;
- b) pe cale amiabila;
- c) de organele profesiei;

10/ Cererea de arbitrare se inainteaza;

- a) decanului baroului;
- b) consiliului baroului;
- c) comisiei de disciplina;

Identitatea digitală în sistemul U.N.B.R. (baza de date IFEP)

Av. Mirel Ionescu Baroul Cluj